Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

4. října 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Vnitřní trh – Hospodářská soutěž – Právní úprava zavedená mezinárodní sportovní asociací a uplatňovaná touto asociací v součinnosti s jejími členy – Profesionální fotbal – Soukromoprávní entity s regulačními, kontrolními a sankčními pravomocemi – Právní úprava statusu hráčů a jejich přestupů – Pravidla týkající se pracovních smluv uzavřených mezi kluby a hráči – Předčasné ukončení pracovní smlouvy ze strany hráče – Náhrada újmy uložená hráči – Solidární odpovědnost nového klubu – Sankce – Zákaz vydat mezinárodní osvědčení o přestupu hráče a registrovat jej po dobu, po kterou probíhá spor související s předčasným ukončením pracovní smlouvy – Zákaz registrovat jiné hráče – Článek 45 SFEU – Překážka volného pohybu pracovníků – Odůvodnění – Článek 101 SFEU – Rozhodnutí sdružení podniků, jehož účelem je vyloučení nebo omezení hospodářské soutěže – Trh práce – Nábor hráčů ze strany klubů – Trh klubových fotbalových soutěží – Účast klubů a hráčů ve sportovních soutěžích – Omezení hospodářské soutěže z hlediska účelu – Výjimka“

Ve věci C-650/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím cour d’appel de Mons (Odvolací soud v Monsu, Belgie) ze dne 19. září 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 17. října 2022, v řízení

Fédération internationale de football association (FIFA)

proti

BZ,

za účasti:

Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA),

Sporting du Pays de Charleroi SA,

Fédération internationale des footballeurs professionnels,

Fédération internationale des footballeurs professionnels – Division Europe,

Union nationale des footballeurs professionnels (UNFP),

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

* Původní jazyk: francouzština.

ve složení: A. Prechal, předsedkyně senátu, F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer (zpravodaj) a M. L. Arastey Sahún, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: C. Di Bella, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. ledna 2024,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Fédération internationale de football association (FIFA): A. Laes, avocat, a D. Van Liedekerke, advocaat,

– za BZ: J-E. Barthélemy, J.-L. Dupont, P. Henry, M. Hissel a F. Stockart, avocats,

– za Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA): N. Cariat, E. Matthys a A. Stévenart, avocats,

– za Fédération internationale des footballeurs professionnels: C. De Preter a P. Paepe, avocats,

– za Fédération internationale des footballeurs professionnels – Division Europe: J-E. Barthélemy, C. De Preter a P. Paepe, avocats,

– za Union nationale des footballeurs professionnels (UNFP): C. De Preter, P. Paepe a R. Palao, avocats,

– za řeckou vládu: K. Boskovits a C. Kokkosi, jako zmocněnci,

– za francouzskou vládu: R. Bénard a V. Depenne, jako zmocněnci,

– za italskou vládu: G. Palmieri, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: D. Del Gaizo a S. L. Vitale, avvocati dello Stato,

– za maďarskou vládu: Z. Fehér, E. Gyarmati a K. Szíjjártó, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: S. Baches Opi, T. Baumé, B.-R. Killmann a G. Meessen, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. dubna 2024,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 45 a 101 SFEU.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Fédération internationale de football association (Mezinárodní federace fotbalových asociací, FIFA) a BZ ohledně žaloby BZ směřující k náhradě újmy, která mu, jak se domnívá, vznikla z důvodu protiprávního jednání FIFA a Union royale belge des sociétés de football association ASBL (URBSFA).

I. Právní rámec

A. Stanovy FIFA

3 FIFA je soukromoprávní asociace se sídlem ve Švýcarsku. Podle článku 2 jejích stanov, ve znění vydání ze září 2020, patří mezi její cíle zejména „přijmout pravidla a předpisy upravující fotbal a s ním související otázky a zajistit jejich dodržování“, jakož i „dohlížet na fotbal ve všech jeho formách přijetím všech opatření, která se jeví jako nezbytná a doporučeníhodná za účelem předcházení porušení [s]tanov, předpisů, rozhodnutí FIFA a [p]ravidel hry“.

4 Podle článků 11 a 14 stanov FIFA se členem FIFA v dané zemi může stát každá „asociace odpovědná za organizování a kontrolu fotbalu“, zejména za podmínky, že je již členem jedné ze šesti kontinentálních konfederací uznaných FIFA a uvedených v článku 22 stanov FIFA, mezi něž patří i Union des associations européennes de football (Unie evropských fotbalových asociací, UEFA), a dále, že se nejprve zaváže dodržovat stanovy, předpisy, směrnice a rozhodnutí FIFA, jakož i stanovy, předpisy, směrnice a rozhodnutí kontinentální konfederace, jejíž je tato asociace již členem. V praxi je v současné době členy FIFA více než 200 národních fotbalových asociací. Na základě článků 14 a 15 stanov FIFA jsou tyto asociace v tomto postavení povinny zejména zajistit, aby jejich vlastní členové dodržovali stanovy, předpisy, směrnice a rozhodnutí orgánů FIFA, jakož i zajistit, aby je dodržovaly všechny entity ve fotbale, zejména profesionální ligy, kluby a hráči.

5 Mezi členy FIFA a UEFA patří URBSFA, která má sídlo v Belgii a jejímž cílem je zejména zajišťovat organizaci a podporu fotbalu v tomto členském státě. Na základě svých stanov se tato asociace zavazuje dodržovat stanovy, předpisy a rozhodnutí FIFA a UEFA jakož i zajistit, aby je dodržovali její členové, a to „s výhradou obecných zásad právních, ustanovení veřejného pořádku a kogentních právních předpisů vnitrostátních, regionálních a Společenství v této oblasti“.

B. Právní úprava FIFA týkající se statusu a přestupů hráčů

6 Dne 22. března 2014 přijala FIFA „Předpis o statusu a přestupech hráčů“ (dále jen „PSPH“), který nabyl účinnosti dne 1. srpna téhož roku a nahradil předchozí předpis, který měl týž účel.

7 Úvodní část PSPH, nadepsaná „Definice“, obsahuje následující pasáž:

„Pro účely výkladu tohoto předpisu jsou níže uvedené pojmy definovány takto:

1. Předchozí asociace: asociace, jejímž členem je předchozí klub.

2. Předchozí klub: klub, který hráč opouští.

3. Nová asociace: asociace, jejímž členem je nový klub.

4. Nový klub: klub, k němuž se hráč připojuje.

[…]

6. Organizovaný fotbal: fotbal organizovaný pod záštitou FIFA, konfederací a asociací nebo jimi povolený.

7. Ochranná doba: období tří celých sezón nebo tří let – podle toho, co nastane dříve – od vstupu smlouvy v platnost, pokud byla dotčená smlouva uzavřena před 28. rokem věku profesionálního hráče, nebo období dvou celých sezón nebo dvou let – podle toho, co nastane dříve – po vstupu smlouvy v platnost, pokud byla dotčená smlouva uzavřena po 28. roce věku profesionálního hráče.

[…]

9. Sezóna: období počínající prvním oficiálním zápasem nejvyšší národní ligové soutěže a končící jejím posledním oficiálním zápasem.

[…]“

8 Článek 1 odst. 1 PSPH, nadepsaný „Působnost“, stanoví:

„Tento předpis stanoví univerzální a závazná pravidla týkající se statusu hráčů a jejich kvalifikace pro účast v organizovaném fotbale, jakož i jejich přestupu mezi kluby náležejícími k různým asociacím.“

9 Článek 2 PSPH, nadepsaný „Status hráče: amatérští a profesionální hráči“, zní takto:

„1. Hráči účastnící se organizovaného fotbalu jsou buď amatéři, nebo profesionálové.

2. Za profesionálního hráče se považuje každý hráč, který má písemnou smlouvu s klubem a za svou fotbalovou činnost pobírá odměnu přesahující výši skutečných výdajů, které mu vznikly. Všichni ostatní hráči se považují za amatéry.“

10 Článek 5 odst. 1 PSPH, nadepsaný „Registrace“, stanoví:

„Hráč musí být registrován u asociace, aby mohl hrát s klubem buď jako profesionál, nebo jako amatér v souladu s ustanoveními článku 2. Pouze registrovaní hráči jsou kvalifikováni k účasti na organizovaném fotbalu. Registrace hráče znamená jeho souhlas s dodržováním stanov a předpisů FIFA, konfederací a asociací.“

11 Článek 6 PSPH, nadepsaný „Doby registrace“, v odstavci 1 větě první stanoví, že „[h]ráč může být registrován pouze v průběhu jednoho ze dvou výročních registračních období stanovených za tímto účelem dotčenou asociací“.

12 PSPH mimoto obsahuje zejména pravidla o pracovních smlouvách uzavřených mezi hráčem a klubem, jakož i pravidla o přestupech hráčů.

1. Pravidla o pracovních smlouvách

13 Na základě článku 13 PSPH, nadepsaného „Dodržování smluv“, platí, že:

„Smlouva mezi profesionálním hráčem a klubem může skončit pouze uplynutím doby platnosti nebo po vzájemné dohodě.“

14 Podle článku 14 PSPH, nadepsaného „Ukončení smlouvy z oprávněného důvodu“, platí, že:

„V případě oprávněného důvodu může být smlouva ukončena jednou nebo druhou stranou, aniž by to mělo jakékoli důsledky (ani placení náhrad újmy, ani uložení sportovních sankcí).“

15 Podle článku 16 PSPH, nadepsaného „Zákaz ukončení smlouvy v průběhu sezóny“, platí, že:

„Smlouvu nelze v průběhu sezóny jednostranně ukončit.“

16 Článek 17 PSPH, nadepsaný „Důsledky ukončení smlouvy bez oprávněného důvodu“, stanoví:

„Následující ustanovení se uplatní, pokud je smlouva ukončena bez oprávněného důvodu:

1. Strana, která ukončila smlouvu, je ve všech případech povinna zaplatit náhradu újmy. S výhradou ustanovení článku 20 a přílohy 4 o tréninkových kompenzacích, a není-li ve smlouvě stanoveno jinak, se náhrada újmy za ukončení smlouvy vypočítá s přihlédnutím k právu platnému v dotčené zemi, ke zvláštnostem sportu a k jakémukoli dalšímu objektivnímu kritériu. Mezi tato kritéria náleží zejména odměna a další výhody náležející hráči na základě stávající a/nebo nové smlouvy, doba do konce trvání stávající smlouvy až do maximální délky pěti let, náklady a výdaje vynaložené nebo uhrazené předchozím klubem (umořované během smluvního období), dojde-li k ukončení v ochranné době.

2. Právo na takovou náhradu újmy nelze postoupit třetí osobě. Je-li profesionální hráč povinen zaplatit náhradu újmy, budou profesionální hráč a jeho nový klub solidárně odpovědní za zaplacení této náhrady újmy. Částka může být sjednána ve smlouvě nebo dohodnuta mezi stranami.

[…]

4. Kromě povinnosti zaplatit náhradu újmy budou všem klubům, které budou usvědčeny z ukončení smlouvy nebo z podněcování k ukončení smlouvy během ochranné doby, uloženy sportovní sankce. O klubu, který podepíše smlouvu s profesionálním hráčem, jenž ukončil svou předchozí smlouvu bez oprávněného důvodu, se má za to, že dokud se neprokáže opak, podněcoval tohoto profesionálního hráče k ukončení smlouvy. Sankce se projeví zákazem, aby klub registroval nové hráče na národní nebo mezinárodní úrovni po dvě celá a po sobě jdoucí registrační období. Klub bude moci nové hráče na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni registrovat až od dalšího registračního období následujícího poté, co byla dotčená sportovní sankce zcela vykonána. Zejména nebude moci využít výjimky ani prozatímních opatření stanovených [tímto] předpisem za účelem registrace hráčů před tímto obdobím.“

17 Článek 22 PSPH, nadepsaný „Pravomoc FIFA“, stanoví:

„Aniž je dotčeno právo kteréhokoli hráče nebo klubu domáhat se v případě sporů vztahujících se k práci náhrady újmy u občanskoprávního soudu, vztahuje se pravomoc FIFA na:

a) spory mezi kluby a hráči ohledně zachování smluvní stability (články 13–18), pokud byla podána žádost o [mezinárodní osvědčení o přestupu (ITC)] a pokud v souvislosti s touto žádostí o ITC existuje nárok strany, a to zejména ohledně jejího vydání, sportovních sankcí nebo náhrady újmy za ukončení smlouvy;

[…]“

18 Článek 24 PSPH, nadepsaný „Komora pro řešení sporů“, v odstavci 1 stanoví:

„Komora pro řešení sporů (DRC) je oprávněna rozhodovat veškeré spory uvedené v [čl. 22 písm. a), b) a e)], s výjimkou sporů o vydání ITC.“

2. Pravidla o přestupech

19 Článek 9 odst. 1 PSPH, nadepsaný „Mezinárodní osvědčení o přestupu“, stanoví:

„Hráč registrovaný u jedné asociace smí být registrován u nové asociace pouze, pokud tato asociace obdržela [ITC] vystavené předchozí asociací. ITC se vydává bezpodmínečně, bezplatně a bez časového omezení. Jakékoli odporující ustanovení je od počátku neplatné. Asociace, která vydává ITC, je povinna předložit jednu jeho kopii FIFA. Správní postup při vydávání ITC je popsán v [článku] 8 přílohy 3 […] tohoto předpisu.“

20 Příloha 3 PSPH, nadepsaná „Systém regulace přestupů“, obsahuje zejména článek 8 věnovaný „Správnímu řízení za účelem přestupů profesionálních hráčů mezi asociacemi“, který stanoví:

„8.1 Zásady

1. Každý profesionální hráč registrovaný u klubu, který je členem asociace, může být registrován u klubu, který je členem jiné asociace, teprve poté, co předchozí klub vydal ITC a nová asociace potvrdila přijetí uvedeného ITC. […]

[…]

8.2 Vytvoření ITC pro profesionálního hráče

[…]

3. Po obdržení žádosti o ITC musí předchozí asociace požádat předchozí klub a profesionálního hráče, aby upřesnili, zda platnost smlouvy uplynula, zda byla smlouva ukončena předčasně vzájemnou dohodou nebo mezi oběma stranami vyvstal smluvní spor.

4. Do sedmi dnů ode dne podání žádosti o ITC předchozí asociace […]:

a) vydá ITC ve prospěch nové asociace a zadá datum zrušení registrace hráče; nebo

b) zamítne žádost o ITC a uvede […] důvod zamítnutí, kterým může být buď skutečnost, že platnost smlouvy mezi předchozím klubem a profesionálním hráčem neuplynula, nebo že nedošlo k vzájemné dohodě o předčasném ukončení smlouvy.

[…]

7. Předchozí asociace ITC nevydá, pokud mezi předchozím klubem a profesionálním hráčem vyvstal na základě okolností uvedených v [článku] 8.2 [pododstavci] 4b této přílohy smluvní spor. V tomto případě může FIFA na žádost nové asociace přijmout v případě výjimečných okolností prozatímní opatření. […] Kromě toho bude profesionální hráč, předchozí klub a/nebo nový klub moci podat žalobu k FIFA podle [článku] 22. FIFA poté do šedesáti dnů rozhodne o vystavení ITC a o uložení případných sportovních sankcích. Ve všech případech musí být rozhodnutí o uložení sportovních sankcí přijato před vydáním ITC. Vydáním ITC není dotčeno právo na náhradu újmy za ukončení smlouvy.“

II. Spor v původním řízení a předběžná otázka

21 BZ je bývalý profesionální fotbalista s bydlištěm v Paříži (Francie).

22 Dne 20. srpna 2013 podepsal pracovní smlouvu s dobou platnosti na čtyři roky s Futbolnym Klubem Lokomotiv, známým též jako klub Lokomotiv Moskva, který je profesionálním fotbalovým klubem se sídlem v Rusku.

23 Dne 22. srpna 2014 klub Lokomotiv Moskva tuto smlouvu ukončil z důvodů, které podle jeho názoru souvisely s jednáním BZ. Dne 15. září 2014 se tento klub na základě čl. 22 písm. a) a článku 24 PSPH obrátil na DRC s návrhem na to, aby byla BZ uložena povinnost zaplatit náhradu újmy ve výši 20 milionů eur, přičemž namítal existenci „ukončení smlouvy bez oprávněného důvodu“ ve smyslu článku 17 PSPH. BZ následně u DRC podal vzájemný návrh směřující k tomu, aby byla klubu Lokomotiv Moskva uložena povinnost k zaplacení neuhrazené mzdy, jakož i náhrady újmy ve výši odměny, která by mu náležela na základě uvedené smlouvy v případě, že by platnost této smlouvy řádně doběhla do konce.

24 BZ uvádí, že následně hledal nový profesionální fotbalový klub, který by jej mohl angažovat. Upřesňuje, že se v rámci tohoto hledání se potýkal s obtížemi způsobenými rizikem, že bude solidárně odpovědný za zaplacení náhrady újmy, k jejímuž splacení klubu Lokomotiv Moskva by se mohl stát povinným na základě článku 17 PSPH, dopadajícím na každý klub, který by ho mohl angažovat.

25 Dopisem ze dne 19. února 2015 nabídl Sporting du Pays de Charleroi SA, což je profesionální fotbalový klub usazený v Belgii, BZ, že jej angažuje s tím, že stanovil, že toto angažmá je podmíněno dvěma kumulativními odkládacími podmínkami, z nichž první spočívá v tom, že se BZ zaregistruje a řádně kvalifikuje v rámci prvního družstva tohoto klubu, aby se mohl účastnit jakékoli oficiální soutěže pořádané FIFA, UEFA a URBSFA, do které bude vybrán, a druhá v tom, že uvedený klub získá písemné a bezpodmínečné potvrzení o tom, že nemůže být činěn solidárně odpovědným za zaplacení jakékoli náhrady újmy, kterou by měl BZ případně povinnost zaplatit klubu Lokomotiv Moskva.

26 Dopisem ze dne 20. února 2015 se BZ obrátil na FIFA a URBSFA s cílem získat ujištění, že se může jednak registrovat a řádně kvalifikovat, aby mohl hrát v prvním družstvu klubu Sporting du Pays de Charleroi, a jednak, že se na tento klub neuplatní článek 17 PSPH. FIFA mu odpověděla, že

oprávnění uplatnit PSPH má pouze její příslušný rozhodovací orgán. Jde-li o URBSFA, ta mu odpověděla, že podle pravidel stanovených FIFA nemůže k jeho registraci dojít, dokud klub Lokomotiv Moskva nevydal ITC.

27 Rozhodnutím ze dne 18. května 2015 DRC zaprvé částečně vyhověla návrhu klubu Lokomotiv Moskva a uložila BZ povinnost zaplatit tomuto klubu náhradu újmy ve výši 10,5 milionu eur. Zadruhé DRC zamítla vzájemný návrh BZ. Zatřetí určila, že čl. 17 odst. 2 PSPH se na BZ do budoucna neuplatní.

28 Na základě žaloby podané BZ potvrdil dne 27. května 2016 toto rozhodnutí Tribunal arbitral du sport (Mezinárodní sportovní arbitráž, dále jen „CAS“), orgán se sídlem v Lausanne (Švýcarsko).

29 Dne 24. července 2015 byl BZ angažován jiným profesionálním fotbalovým klubem usazeným ve Francii.

30 Dne 9. prosince 2015 se BZ obrátil na tribunal de commerce du Hainaut (division Charleroi) (Obchodní soud v Henegavsku, pobočka Charleroi, Belgie) se žalobou směřující k tomu, aby byla FIFA a URBSFA uložena povinnost zaplatit mu náhradu ve výši 6 milionů eur jako náhradu za újmu, která mu podle jeho názoru vznikla v důsledku protiprávního jednání těchto dvou asociací.

31 Rozsudkem ze dne 19. ledna 2017 se tento soud prohlásil za příslušný k rozhodnutí o žalobě BZ a prohlásil, že je v zásadě opodstatněná. Uložil FIFA a URBSFA, aby BZ *in solidum* zaplatily prozatímní částku, přičemž ve zbývající části spor odročil, aby bylo účastníkům řízení umožněno vypořádat otázku stanovení výše újmy, která BZ z důvodu protiprávního jednání těchto dvou asociací v Belgii vznikla.

32 FIFA se proti tomuto rozsudku odvolala ke cour d’appel de Mons (Odvolací soud v Monsu, Belgie), který je předkládajícím soudem. V podstatě se primárně domáhá toho, aby tento soud prohlásil, že není příslušný k rozhodnutí o žalobě BZ, a to z důvodu, že tento spor spadá do výlučné pravomoci CAS, nebo přinejmenším že se na tuto žalobu nevztahuje mezinárodní příslušnost belgických soudů. Podpůrně se FIFA domáhá, aby předkládající soud prohlásil uvedenou žalobu za nepřípustnou, nebo za neopodstatněnou.

33 URBSFA, která byla vyzvána, aby vstoupila do řízení, předkládá obdobná návrhová žádání.

34 Klub Sporting du Pays de Charleroi, který podal k předkládajícímu soudu návrh na svůj vstup do řízení jako vedlejší účastník, podporuje návrhová žádání FIFA a URBSFA.

35 BZ, který podal vzájemné odvolání, v podstatě navrhuje, aby předkládající soud zaprvé rozhodl, že článek 17 PSPH, čl. 9 odst. 1 tohoto předpisu a článek 8.2.7 přílohy 3 uvedeného předpisu porušuje články 45 a 101 SFEU, a zadruhé, aby FIFA a URBSFA uložil povinnost, aby solidárně nahradily újmu, která BZ vznikla v důsledku existence těchto pravidel, jakož i jejich uplatňování.

36 Poté, co rozhodl, že jak odvolání FIFA, tak návrh klubu Sporting du Pays de Charleroi na dobrovolný vstup do řízení jsou přípustné, měl cour d’appel de Mons (Odvolací soud v Monsu) v předkládacím rozhodnutí na prvním místě za to, že tribunal de commerce du Hainaut (division Charleroi) (Obchodní soud v Henegavsku, pobočka Charleroi) se správně prohlásil za příslušný k rozhodnutí o žalobě BZ v rozsahu, v němž se tato žaloba týká náhrady za újmu, která mu vznikla v Belgii.

37 V tomto ohledu se předkládající soud předně domnívá, že nelze mít za to, že tato žaloba spadá do výlučné pravomoci CAS na základě rozhodčí smlouvy, která splňuje podmínky platnosti vyžadované na základě belgického práva, a to s ohledem na obecnou, nerozlišující a nepřesnou povahu ustanovení stanov FIFA, na která tato asociace odkazuje za účelem prokázání existence takové smlouvy v projednávaném případě.

38 Předkládající soud má dále za to, že na uvedenou žalobu se skutečně vztahovala mezinárodní příslušnost soudu prvního stupně v rozsahu, ve kterém se týká jak URBSFA, tak FIFA. Pokud jde o URBSFA, je totiž tato příslušnost zřejmá, poněvadž sídlo této asociace je v Belgii a BZ se dovolává existence újmy, která vznikla v Charleroi, tedy v místě, ve kterém nemohl vykonávat činnost profesionálního hráče fotbalu, a to přes nabídku angažmá, která mu byla učiněna klubem Sporting du Pays de Charleroi. Stejně tak, pokud jde o FIFA, je taková příslušnost zřejmá, a to přes skutečnost, že sídlo této asociace je ve Švýcarsku, poněvadž BZ uplatňuje deliktní nebo kvazideliktní odpovědnost uvedené asociace, škodná událost, kterou uvádí, se projevila v Charleroi (Belgie) a mezi sporem, který vyvstal mezi účastníky řízení ohledně této otázky, a uvedeným soudem existuje zvláště úzká vazba. S tímto upřesněním má volba BZ obrátit se na tribunal de commerce du Hainaut (division Charleroi) (Obchodní soud v Henegavsku, pobočka Charleroi) za následek, že příslušnost tohoto soudu se omezuje na újmu, která mohla dotčené osobě vzniknout v Belgii.

39 Předkládající soud konečně soudí, že FIFA a URBSFA nejsou oprávněny tvrdit, že existuje „podvod v souvislosti s příslušností“ vycházející z toho, že BZ měl uměle vyvolat soudní řízení v Belgii tím, že prostřednictvím podvodných machinací získal od klubu Sporting du Pays de Charleroi fiktivní nabídku na angažmá. V tomto ohledu má předkládající soud za to, že je prokázáno zaprvé to, že BZ podnikl kroky směřující k tomu, aby byl angažován několika kluby usazenými v různých členských státech Unie, které o něj podle tisku projevily zájem, zadruhé to, že klub Sporting du Pays de Charleroi vyvinul jednostrannou iniciativu a nabídl mu, že jej angažuje, zatřetí to, že BZ okamžitě učinil nezbytná opatření, aby se ujistil o dodržení odkládacích podmínek obsažených v této nabídce, a začtvrté to, že nebylo nepřiměřené, aby se BZ snažil takové nabídce, která byla jediná, kterou tehdy dostal, vyhovět, aby mohl navzdory sporu, který vyvstal mezi ním a klubem Lokomotiv Moskva, pokračovat v profesní kariéře, jakož i omezit újmu plynoucí z toho, že jeho hospodářská činnost byla na několik měsíců přerušena.

40 Cour d’appel de Mons (Odvolací soud v Monsu) měl na druhém místě za to, že žaloba BZ je přípustná, jelikož BZ dostatečně prokázal svůj právní zájem v postavení nositele subjektivního práva, který se domnívá, že v důsledku protiprávního jednání FIFA a URBSFA utrpěl újmu.

41 Na třetím a posledním místě, předkládající soud uvádí, že spor v původním řízení vyžaduje rozhodnutí o otázce, zda újma, kterou měl BZ, jak se domnívá, utrpět, jelikož mu bylo v sezóně 2014/2015 zabráněno ve výkonu činnosti profesionálního fotbalisty, má původ v protiprávním jednání FIFA a URBSFA spočívajícím v tom, že ve vztahu k němu uplatnily pravidla porušující články 45 a 101 SFEU, a to článek 17 PSPH, čl. 9 odst. 1 tohoto předpisu a článek 8.2.7 přílohy 3 tohoto předpisu.

42 V tomto ohledu tento soud uvádí zaprvé, že podle BZ musí být uvedená pravidla ve světle rozsudku ze dne 15. prosince 1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463), považována za pravidla, která narušují jak volný pohyb pracovníků, tak hospodářskou soutěž. Pravidlo obsažené v čl. 17 odst. 2 PSPH, podle něhož je každý nový profesionální fotbalový klub, který angažuje hráče v návaznosti na ukončení pracovní smlouvy bez oprávněného důvodu, solidárně odpovědný za zaplacení náhrady újmy, kterou může být tento hráč povinen uhradit svému předchozímu klubu,

brání angažování hráčů jak na úkor hráčů, tak klubů, které je hodlají angažovat, a to tím spíše, že výše této náhrady újmy, která musí být následně stanovena v závislosti na kritériích vyjmenovaných v čl. 17 odst. 1 tohoto předpisu, není v okamžiku, kdy mají dotčené osoby uzavřít pracovní smlouvu, obecně známa. Mimoto je tato překážka umocněna pravidly obsaženými v čl. 17 odst. 4 tohoto předpisu, který stanoví, že se má za to, že nový klub podněcoval hráče k ukončení pracovní smlouvy mezi ním a jeho předchozím klubem, a tento nový klub v některých případech vystavuje sportovní sankci. Stejně tak uvedenou překážku umocňují pravidla obsažená v čl. 9 odst. 1 PSPH a v čl. 8.2.7 přílohy 3 tohoto předpisu, a to tím, že národní fotbalové asociaci, jejímž členem je předchozí klub, zakazují, aby ve prospěch hráče vydala ITC, pokud mezi tímto předchozím klubem a tímto hráčem existuje spor, který má původ v předčasném ukončení pracovní smlouvy, k němuž došlo bez vzájemné dohody.

43 Předkládající soud zadruhé poznamenává, že podle FIFA a URBSFA musí být různá pravidla dotčená v původním řízení obecně chápána se zřetelem ke zvláštnostem sportu, které jsou uznávány Smlouvou o FEU. Konkrétně podle názoru těchto asociací platí, že i za předpokladu, že by tato pravidla narušovala volný pohyb pracovníků nebo hospodářskou soutěž, jsou odůvodněna s ohledem na legitimní cíle, jimiž jsou v první řadě zachování smluvní stability, jakož i stability fotbalových družstev a v širším smyslu i zachování integrity, regulérnosti a řádného průběhu sportovních soutěží.

44 Jde-li o předkládající soud, ten má v podstatě za to, že není vyloučeno, že různá pravidla dotčená v původním řízení, a to zejména jsou-li chápána ve spojení, narušují volný pohyb pracovníků a hospodářskou soutěž. Uvádí i to, že je toho názoru, že v projednávaném případě existují závažné, přesné a shodující se domněnky, že existence a uplatnění těchto pravidel mohly zabránit tomu, aby byl BZ v návaznosti na ukončení pracovní smlouvy, která jej vázala ke klubu Lokomotiv Moskva, angažován novým profesionálním fotbalovým klubem. Uvedená pravidla totiž takové angažování ztěžovala, jak o tom svědčí zejména odkládací podmínky stanovené klubem Sporting du Pays de Charleroi v nabídce na angažování, kterou tento klub učinil BZ.

45 Za těchto podmínek se cour d'appel de Mons Odvolací soud v Monsu) rozhodl přerušit řízení a předložit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být články 45 a 101 SFEU vykládány v tom [smyslu], že zakazují:

– zásadu solidární odpovědnosti hráče a klubu, který hodlá tohoto hráče angažovat, za zaplacení náhrady újmy splatné klubu, se kterým byla ukončena smlouva bez oprávněného důvodu, jak je stanoveno v článku 17 [odst. 2] [PSPH], ve spojení se sportovními sankcemi zakotvenými v článku 17 [odst. 4] tohoto předpisu a [s] finančními sankcemi zakotvenými v článku 17 [odst. 1 uvedeného předpisu];

– možnost, aby [národní fotbalová asociace], jejímž členem je hráčův předchozí klub, nevydala [ITC] nezbytné k angažování hráče ze strany nového klubu, existuje-li mezi tímto předchozím klubem a hráčem spor (článek 9 [odst. 1] téhož předpisu a článek 8.2.7 přílohy 3 [tohoto předpisu])?“

III. Řízení před Soudním dvorem

46 Dne 15. prosince 2022, tedy poté, co bylo přijato předkládací rozhodnutí, předložily tři asociace zastupující hráče profesionálního fotbalu – první na mezinárodní úrovni (Fédération internationale des joueurs professionnels, Mezinárodní federace profesionálních hráčů, dále jen „FIFPro“), druhá na evropské úrovni (Fédération internationale des joueurs professionnels – Division Europe, Mezinárodní federace profesionálních hráčů – evropská divize, dále jen „FIFPro Europe“) a třetí na úrovni Francie [Union nationale des footballeurs professionnels (UNFP) (Národní unie profesionálních fotbalistů, UNFP)] – společně návrh na dobrovolný vstup do původního řízení.

47 Dne 19. prosince 2022 informoval předkládající soud Soudní dvůr o existenci tohoto návrhu na vstup do řízení.

48 Na dotaz kanceláře Soudního dvora, zda je třeba dotčené asociace považovat za nové účastníky původního řízení pouze z toho důvodu, že podaly návrh na dobrovolný vstup do řízení, nebo zda případné uznání tohoto postavení vyžaduje rozhodnutí z jeho strany, odpověděl předkládající soud v podstatě, že tyto asociace musí být považovány za účastníky sporu v původním řízení na základě použitelných vnitrostátních procesních pravidel, a sice článků 15 a 16 belgického code judiciaire (soudní řád), a to i když ještě nebylo rozhodnuto o přípustnosti jejich návrhu.

49 S ohledem na tuto odpověď byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v souladu s čl. 97 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora doručena uvedeným asociacím a byla jim poskytnuta lhůta k předložení písemných vyjádření.

50 Po předložení těchto písemných vyjádření navrhla FIFA Soudnímu dvoru dne 30. května 2023 a poté znovu dne 12. června 2023, aby je vyloučil nebo konstatoval jejich nepřípustnost z toho důvodu, že ony tři dotčené asociace nelze považovat za nové účastníky sporu v původním řízení. Kancelář Soudního dvora informovala FIFA, že bylo rozhodnuto vzít její návrh na vědomí a že tento návrh bude Soudním dvorem včas vypořádán, přičemž ji do doby, než k tomuto vypořádání dojde, upozornil na skutečnost, že předkládající soud Soudnímu dvoru výslovně a jasně uvedl, že tyto asociace musí být považovány za nové účastníky sporu v původním řízení.

51 Dne 29. listopadu 2023 předvolal vedoucí soudní kanceláře Soudního dvora zejména všechny účastníky původního řízení, jak byli určeni předkládajícím soudem, na jednání naplánované na den 18. ledna 2024. Při této příležitosti je informoval o tom, že druhý senát Soudního dvora po poradě konané dne 23. listopadu 2023 rozhodl, že není třeba, aby byla písemná vyjádření předložená FIFPro, FIFPro Europe a UNFP prohlášena za nepřípustná, ani aby byli tito účastníci vyloučeni z řízení, přičemž upřesnil, že odůvodnění tohoto rozhodnutí bude upřesněno v konečném rozsudku.

52 V tomto ohledu čl. 96 odst. 1 písm. a) jednacího řádu, ve spojení s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie, stanoví, že v rámci řízení o předběžné otázce jsou vyjádření Soudnímu dvoru oprávněni předkládat zejména účastníci původního řízení.

53 Na základě čl. 97 odst. 1 jednacího řádu jsou účastníky původního řízení účastníci řízení, kteří jsou takto označeni předkládajícím soudem v souladu s vnitrostátními procesními pravidly.

54 Soudnímu dvoru nepřísluší ověřovat, zda byla rozhodnutí předkládajícího soudu, o tomto označení přijata v souladu s použitelnými pravidly. Soudní dvůr se musí naopak držet takových rozhodnutí, pokud nebyla zrušena v rámci opravných prostředků stanovených vnitrostátním právem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, bod 33).

55 Soudní dvůr je tedy v zásadě povinen považovat za účastníka původního řízení každou osobu, která je za takového určena předkládajícím soudem, ať již tato osoba měla toto postavení před podáním žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, nebo je nabyla později.

56 Jako výjimka z této zásady platí, že postavení účastníka původního řízení ve smyslu čl. 96 odst. 1 jednacího řádu, ve spojení s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie, nemusí být osobě přiznáno v případě, že z dokumentů ve spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, zjevně plyne, že tato osoba podala u vnitrostátního soudu návrh na vstup do řízení pouze za účelem účasti na řízení před Soudním dvorem a nemá v úmyslu se aktivně podílet na řízení před vnitrostátním soudem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, body 35 a 36).

57 V projednávaném případě, jak bylo uvedeno v bodě 48 tohoto rozsudku, předkládající soud výslovně, jasně a bez výhrad uvedl, že FIFPro, FIFPro Europe a UNFP je třeba v souladu s použitelnými vnitrostátními procesními pravidly považovat za nové účastníky původního řízení. Mimoto z žádného dokumentu ve spisu neplyne, že by rozhodnutí tohoto soudu o této otázce bylo změněno nebo zrušeno v rámci opravných prostředků stanovených vnitrostátním právem.

58 Kromě toho z dokumentů ve spisu zjevně neplyne, že by tři dotčené asociace u předkládajícího soudu podaly návrh na vstup do řízení pouze za tím účelem, aby se mohly účastnit řízení o předběžné otázce, a že nemají v úmyslu se aktivně podílet na řízení před vnitrostátním soudem.

59 Těmto asociacím tedy musí být přiznáno postavení účastníků původního řízení ve smyslu článku 96 jednacího řádu, takže byla oprávněna předložit Soudnímu dvoru vyjádření.

60 V důsledku toho nebylo třeba prohlásit jejich písemná vyjádření za nepřípustná.

IV. K přípustnosti

61 FIFA, URBSFA, jakož i řecká, francouzská a maďarská vláda zpochybňují přípustnost žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nebo alespoň některé aspekty otázky předložené Soudnímu dvoru.

62 Argumenty, které v této záležitosti uplatňují, jsou v podstatě trojího druhu. Zaprvé podle řecké a francouzské vlády, jakož i URBSFA není obsah předkládacího rozhodnutí v souladu s požadavky stanovenými v článku 94 jednacího řádu, jelikož neobsahuje dostatečně podrobné vylíčení právního a skutkového rámce, ve kterém se předkládající soud Soudního dvora dotazuje, jakož i důvodů, na jejichž základě tento soud považuje za nezbytné předložit předběžnou otázku týkající se výkladu článků 45 nebo 101 SFEU, aby mohl rozhodnout spor v původním řízení. FIFA a URBSFA zadruhé tvrdí, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je hypotetická a abstraktní, jelikož neexistuje žádný skutečný spor, jehož projednání by mohlo vyžadovat jakékoli výkladové rozhodnutí Soudního dvora. Taková situace plyne jednak z toho, že pravidla PSPH týkající se

pracovních smluv a přestupů neměla v konečném důsledku na BZ negativní dopad, a jednak z toho, že spor v původním řízení byl ze strany BZ uměle zkonstruován, jelikož BZ neměl nikdy v úmyslu stát se hráčem klubu Sporting du Pays de Charleroi. Podle francouzské a maďarské vlády, jakož i FIFA a URBSFA nemá zatřetí spor v původním řízení přeshraniční rozměr ve smyslu Smlouvy o FEU, ba dokonce má podle FIFA a URBSFA „vnější“ povahu, takže nemůže spadat do působnosti článku 45 SFEU. Zásah do volného pohybu pracovníků, jehož obětí BZ, jak se domnívá, byl, představuje narušení jeho profesní mobility mezi třetím státem (Rusko), kde má sídlo klub Lokomotiv Moskva, a členským státem (Belgií), kde je usazen klub Sporting du Pays de Charleroi.

A. K obsahu předkládacího rozhodnutí

63 Řízení o předběžné otázce zavedené článkem 267 SFEU je nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporů, které tyto soudy mají rozhodnout. Podle ustálené judikatury, která se nyní odráží v čl. 94 písm. a) a b) jednacího řádu, nezbytnost dospět k takovému výkladu unijního práva, jenž bude užitečný pro vnitrostátní soud, vyžaduje, aby tento soud vymezil skutkový a právní rámec, do něhož spadají jím položené otázky, nebo alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na nichž jsou tyto otázky založeny. Kromě toho je nezbytné, jak uvádí čl. 94 písm. c) jednacího řádu, aby sama žádost o rozhodnutí o předběžné otázce obsahovala důvody, které vedly předkládající soud k otázce týkající se výkladu či platnosti určitých ustanovení unijního práva, jakož i souvislosti, které uvedený soud spatřuje mezi uvedenými ustanoveními a vnitrostátní právní úpravou použitelnou ve sporu v původním řízení. Tyto požadavky platí především v takových oblastech, které se vyznačují komplexními skutkovými a právními situacemi, jako je oblast hospodářské soutěže (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 59 a citovaná judikatura).

64 Kromě toho musí informace uvedené v předkládacím rozhodnutí nejen umožnit Soudnímu dvoru podat užitečné odpovědi, ale také poskytnout vládám členských států a dalším zúčastněným stranám možnost předložit vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 60 a citovaná judikatura).

65 V projednávaném případě žádost o rozhodnutí o předběžné otázce odpovídá požadavkům připomenutým v předchozích dvou bodech tohoto rozsudku. Předkládací rozhodnutí totiž obsahuje podrobné vylíčení skutkového a právního rámce otázky předložené Soudnímu dvoru. Mimoto toto rozhodnutí stručně, avšak jasně uvádí skutkové a právní důvody, které předkládající soud přivedly k tomu, že měl za to, že je nezbytné tuto otázku předložit, jakož i souvislost, která podle jeho názoru spojuje články 45 a 101 SFEU se sporem v původním řízení.

66 Z obsahu písemných vyjádření předložených Soudnímu dvoru ostatně plyne, že jejich původci neměli žádné potíže s pochopením skutkového a právního rámce otázky předložené předkládajícím soudem, s porozuměním smyslu a dosahu vylíčených skutkových okolností, ze kterých otázka vychází, s pochopením důvodů, proč se předkládající soud domníval, že je nezbytné uvedenou otázku předložit, ani v konečném důsledku se zaujetím uceleného a užitečného stanoviska v této záležitosti.

B. K realitě sporu a relevanci otázky předložené Soudnímu dvoru

67 Je pouze věcí vnitrostátního soudu, kterému byl spor v původním řízení předložen a který musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, jež bude vydáno, aby s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem tohoto sporu posoudil jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Z toho vyplývá, že na otázky položené vnitrostátními soudy se vztahuje domněnka relevance a odmítnutí Soudního dvora rozhodnout o těchto otázkách je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na uvedené otázky (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 64 a citovaná judikatura).

68 V projednávaném případě svědčí informace předkládajícího soudu shrnuté v bodech 22 až 35, 39 a 41 až 44 tohoto rozsudku o realitě sporu v původním řízení. Mimoto tyto informace ukazují na to, že skutečnost, že se předkládající soud dotazuje Soudního dvora na výklad článků 45 a 101 SFEU, zjevně nepostrádá souvislost s realitou a předmětem sporu.

69 Z uvedených informací totiž zaprvé plyne, že tento soud se jak na základě odvolání, tak na základě vzájemného odvolání zabývá sporem, jehož předmětem je skutečná a konkrétní otázka, zda je BZ, jak bylo rozhodnuto v prvním stupni, oprávněn domáhat se náhrady újmy, která mu domněle vznikla tím, že mu bylo v průběhu sezóny 2014/2015 zabráněno ve výkonu činnosti profesionálního hráče fotbalu v důsledku protiprávního jednání FIFA a URBSFA spočívajícího v tom, že na jeho osobu uplatnily článek 17 PSPH a čl. 9 odst. 1 tohoto předpisu, jakož i článek 8.2.7 přílohy 3 tohoto předpisu. Předkládající soud v tomto ohledu uvádí, že podle něj existují závažné, přesné a shodující se domněnky, že existence a uplatnění těchto různých pravidel mohly zabránit tomu, aby byl BZ v návaznosti na ukončení pracovní smlouvy mezi ním a klubem Lokomotiv Moskva angažován novým profesionálním fotbalovým klubem. Zadruhé platí, že jak žaloba BZ, tak rozsudek z prvního stupně, který žalobu v zásadě prohlásil za opodstatněnou, se opírají o výklad, jakož i o aplikaci článků 45 a 101 SFEU. Předkládající soud zatřetí upřesňuje, že s ohledem na předmět sporu, kterým se zabývá, je povinen k tomu, aby mohl vydat rozhodnutí, rozhodnout zejména o tom, zda musí být jednání FIFA a URBSFA kvalifikováno jako protiprávní z toho důvodu, že porušuje články 45 a 101 SFEU. Začtvrté týž soud s ohledem na skutečnosti, které mu byly předloženy, rozhodl, že v rozporu s tím, co tvrdí FIFA a URBSFA, nelze spor v původním řízení považovat za umělý.

C. K přeshraničnímu rozměru sporu v původním řízení

70 Ustanovení Smlouvy o FEU v oblasti svobody usazování, volného pohybu služeb a volného pohybu kapitálu se nepoužijí na situace, jejichž všechny prvky se omezují na jediný členský stát s výhradou určitých specifických případů, ve kterých z předkládacího rozhodnutí vyplývají konkrétní skutečnosti, které umožňují prokázat, že požadovaný výklad v rámci řízení o předběžné otázce je nezbytný pro řešení sporu z důvodu souvislosti mezi předmětem nebo okolnostmi tohoto sporu a články 45, 49, 56 nebo 63 SFEU, jak vyžaduje článek 94 jednacího řádu (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, body 38 a 39 a citovaná judikatura).

71 V projednávaném případě nelze žádost o rozhodnutí o předběžné otázce v rozsahu, v němž se týká výkladu článku 45 SFEU o volném pohybu pracovníků, považovat za nepřípustnou z důvodu, že by tento článek neměl žádnou souvislost se sporem v původním řízení, s ohledem na to, že uvedený spor nemá přeshraniční rozměr, či tím spíše na to, že má „vnější“ povahu ve smyslu, který tomuto pojmu přikládá URBSFA.

72 Cour d’appel de Mons (Odvolací soud v Monsu) totiž v předkládacím rozhodnutí uvádí, že BZ má bydliště a středisko zájmů v Paříži. Mimoto připomíná, že předmětem žaloby, kterou BZ podal, je náhrada újmy, kterou jak se domnívá, utrpěl v průběhu sezóny 2014/2015, jelikož mu bylo zabráněno v možnostech profesní mobility do jiných členských států, a to zejména do Belgie, kde mu klub Sporting du Pays de Charleroi předložil podmíněnou nabídku na angažmá. Předkládající soud v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce jasně dokládá přeshraniční povahu skutkové a právní situace, která charakterizuje spor v původním řízení, v němž si osoba s bydlištěm ve Francii stěžuje na to, že v návaznosti na ukončení pracovní smlouvy mezi ní a profesionálním fotbalovým klubem se sídlem ve třetím státě jí bylo zabráněno v prokázané vůli vykonat svobodu pohybu do jiných členských států, zejména do Belgie, a to z důvodu existence a skutečného nebo potenciálního uplatnění některých pravidel přijatých FIFA za účelem úpravy statusu a mezinárodních přestupů profesionálních hráčů fotbalu na jeho osobu.

73 Z výše uvedených úvah plyne, že na žádný z argumentů zmíněných v bodě 62 tohoto rozsudku nelze přistoupit, a žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je proto v plném rozsahu přípustná.

V. K předběžné otázce

74 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda články 45 a 101 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata soukromoprávní asociací, jež má za cíl zejména regulovat, organizovat a kontrolovat fotbal na celosvětové úrovni, a která stanoví:

– zaprvé že profesionální hráč, který je stranou pracovní smlouvy a kterému je přičítáno ukončení této smlouvy bez oprávněného důvodu, a nový klub, který jej angažuje v návaznosti na toto ukončení, jsou solidárně odpovědní za zaplacení náhrady újmy, jež je splatná předchozímu klubu, v němž tento hráč působil, a jež se musí stanovit na základě různých kritérií vypočítaných těmito pravidly;

– zadruhé že v případě, kdy k angažování profesionálního hráče dojde během ochranné doby na základě pracovní smlouvy, která byla ukončena, vystavuje se nový klub sportovní sankci spočívající v zákazu registrovat po určitou dobu nové hráče, ledaže se prokáže, že uvedený klub tohoto hráče k ukončení této smlouvy nepodněcoval, a

– zatřetí že existence sporu souvisejícího s tímto ukončením smlouvy brání tomu, aby národní fotbalová asociace, jejímž členem předchozí klub je, vydala ITC nezbytné pro registraci hráče u nového klubu s tím důsledkem, že tento hráč se nemůže účastnit fotbalových soutěží na účet tohoto nového klubu.

A. Úvodní poznámky

75 Úvodem je třeba na prvním místě připomenout, že vzhledem k tomu, že výkon sportu představuje hospodářskou činnost, vztahují se na něj ustanovení unijního práva použitelná na takovou činnost (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 83 a citovaná judikatura).

76 Pouze některá zvláštní pravidla, která byla jednak přijata výlučně z jiných než hospodářských důvodů a jednak se týkají záležitostí, které jsou v zájmu pouze sportu jako takového, je třeba považovat za pravidla, která stojí mimo jakoukoli hospodářskou činnost. Tak je tomu zvláště v případě pravidel týkajících se vyloučení zahraničních hráčů ze složení družstev, která se účastní soutěží mezi družstvy reprezentujícími svou zemi, nebo stanovení kritérií pro výběr sportovců, kteří se účastní soutěží na individuálním základě (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 84 a citovaná judikatura).

77 S výjimkou těchto zvláštních pravidel mohou pravidla, která sportovní asociace přijímají za účelem úpravy zaměstnávání nebo poskytování služeb profesionálních nebo poloprofesionálních hráčů, a v širším rozsahu pravidla, která sice formálně neupravují takové zaměstnávání nebo poskytování služeb, ale mají přímý vliv na takové zaměstnávání nebo poskytování služeb nebo usazování, spadat do působnosti článků 45, 49 a 56 SFEU (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, body 85 a 86, jakož i citovaná judikatura).

78 Stejně tak tato pravidla a v širším rozsahu jednání takových asociací, které je přijaly, spadají do působnosti ustanovení Smlouvy o FEU týkajících se práva hospodářské soutěže, pokud jsou splněny podmínky pro použití těchto ustanovení (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 87 a citovaná judikatura).

79 Pravidla dotčená v původním řízení přitom nejsou součástí pravidel, na která by bylo možné uplatnit výjimku uvedenou v bodě 76 tohoto rozsudku, v souvislosti s níž Soudní dvůr opakovaně připomněl, že musí zůstat omezena na svůj vlastní cíl, a nelze se jí tedy dovolávat pro vyloučení veškeré sportovní činnosti z působnosti ustanovení Smlouvy o FEU týkajících se hospodářského práva Unie (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 89 a citovaná judikatura).

80 Pravidla dotčená v původním řízení mají totiž zaprvé a zjevně přímý dopad na práci hráčů. Pravidla připomenutá v bodech 13 u 17 tohoto rozsudku směřují k úpravě pracovních smluv profesionálních hráčů, které vymezují jejich pracovní podmínky a nepřímo i hospodářskou činnost, ke které může tato práce vést. Pokud jde o pravidla zmíněná v bodech 10, 19 a 20 tohoto rozsudku, ta musí být považována za pravidla, která mají přímý vliv na práci hráčů v rozsahu, v němž určitými podmínkami podmiňují jejich účast na soutěžích, což je podstatný účel jejich hospodářské činnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, body 59 a 60 a citovaná judikatura).

81 Vzhledem k tomu, že složení družstev představuje jeden z podstatných parametrů soutěží, v nichž se střetávají profesionální fotbalové kluby, a že tyto soutěže vedou k hospodářské činnosti, je třeba zadruhé považovat i pravidla, jako jsou pravidla dotčená v původním řízení, ať se vztahují k pracovním smlouvám nebo k přestupům hráčů, za pravidla, která mají přímý dopad na

podmínky výkonu této hospodářské činnosti a na hospodářskou soutěž mezi profesionálními fotbalovými kluby, které tuto činnost vykonávají (obdobně viz rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 61).

82 Pravidla dotčená v původním řízení tedy spadají do působnosti článků 45 a 101 SFEU.

83 Na druhém místě vzhledem k tomu, že tyto dva články Smlouvy o FEU sledují každý svůj vlastní cíl, že stanoví vlastní podmínky použití, že jejich použití se vzájemně nevylučuje a jejich porušení, je-li prokázáno, nemá stejné důsledky, je třeba, aby je Soudní dvůr vyložil jeden po druhém, jak žádá předkládající soud.

84 Na třetím a posledním místě, při použití článků 45 a 101 SFEU lze kromě jiných faktorů a v rozsahu, v němž jsou relevantní, zohlednit i nepopiratelné specifické rysy, které se sice týkají zcela speciálně amatérského sportu, ale které lze nalézt i v provozování sportu jako hospodářské činnosti, avšak při dodržení toho, že toto zohlednění může být provedeno pouze v rámci a v souladu s podmínkami a kritérii pro použití stanovenými v každém z těchto článků (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, body 103 a 104 a citovaná judikatura).

85 V případě tvrzení, že pravidlo přijaté sportovní asociací představuje překážku volnému pohybu pracovníků nebo protisoutěžní kartelovou dohodu, musí být konkrétně kvalifikace tohoto pravidla jako překážky nebo protisoutěžní kartelové dohody v každém případě založena na konkrétním posouzení obsahu tohoto pravidla v reálném kontextu, v němž se má uplatňovat (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 105 a citovaná judikatura).

B. K předběžné otázce v rozsahu, v němž se týká článku 45 SFEU

1. K existenci překážky volnému pohybu pracovníků

86 Článek 45 SFEU, který má přímý účinek, brání přijetí jakéhokoli opatření, které bez ohledu na to, zda je založeno na státní příslušnosti nebo se použije bez ohledu na ni, může znevýhodňovat státní příslušníky Unie, chtějí-li vykonávat hospodářskou činnost na území jiného členského státu než na území členského státu původu, tím, že jim brání opustit stát původu nebo je od toho odrazují (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 136 a citovaná judikatura).

87 V projednávaném případě ze znění otázky předložené předkládajícím soudem a z informací, ze kterých otázka vychází, plyne, že jednání, v souvislosti s nímž se tento soud Soudního dvora na výklad článku 45 SFEU dotazuje, spočívá v tom, že FIFA přijala a následně ve vztahu k BZ, který má bydliště v Paříži, a k profesionálním fotbalovým klubům usazeným v jiných členských státech, které jej v návaznosti na ukončení jeho pracovní smlouvy s klubem Lokomotiv Moskva mohly, nebo dokonce chtěly angažovat, uplatnila různá pravidla PSPH, která jsou obsažena v čl. 17 odst. 1, a 2 a 4 tohoto předpisu, v čl. 9 odst. 1 uvedeného předpisu, jakož i v čl. 8.2.7 přílohy 3 téhož předpisu nebo přinejmenším vystavila tohoto hráče a tyto kluby riziku, že se na ně tato pravidla uplatní.

88 Článek 17 odst. 2 PSPH stanoví, že profesionální hráč, jehož pracovní smlouva byla ukončena bez oprávněného důvodu, a nový klub, který jej v návaznosti na toto ukončení angažuje, jsou solidárně odpovědní za zaplacení náhrady újmy splatné předchozímu klubu, pro který tento hráč vykonával práci. Pokud jde o tuto náhradu újmy, čl. 17 odst. 1 PSPH stanoví, že není-li v pracovní smlouvě stanoveno jinak, vypočítá se uvedená náhrada újmy s přihlédnutím k právu platnému v dotčené zemi, ke zvláštnostem sportu a k jakémukoli dalšímu objektivnímu kritériu, a to včetně zejména kritéria týkajícího se odměny a dalších výhod náležejících hráči na základě pracovní smlouvy, která byla ukončena, a/nebo nové pracovní smlouvy, kritéria týkajícího se doby do konce trvání pracovní smlouvy, která byla ukončena, až do maximální délky pěti let, jakož i kritéria týkajícího se nákladů a výdajů vynaložených nebo uhrazených předchozím klubem, umořovaných po dobu trvání platnosti smlouvy.

89 Podle čl. 17 odst. 4 PSPH dále platí, že v případě, kdy dojde k angažování dotčeného hráče v ochranné době na základě ukončené pracovní smlouvy, která v závislosti na věku tohoto hráče odpovídá prvním dvěma nebo třem sezónám nebo rokům, které tato smlouva pokrývá, vystavuje se nový klub sportovní sankci. V tomto ohledu upřesňuje toto ustanovení zaprvé, že dotčená sportovní sankce se připojuje k povinnosti zaplatit náhradu újmy uvedené v čl. 17 odst. 1 a 2 PSPH. Tato sportovní sankce má zadruhé postihovat každý nový klub usvědčený z ukončení pracovní smlouvy nebo z podněcování k ukončení takové smlouvy během ochranné doby. O každém novém klubu, který podepíše pracovní smlouvu s hráčem, který předchozí pracovní smlouvu ukončil bez oprávněného důvodu, se má zatřetí za to, že pokud neprokáže opak, podněcoval tohoto hráče k tomuto ukončení. Uvedená sportovní sankce začtvrté spočívá v zákazu, aby nový klub registroval nové hráče na národní nebo mezinárodní úrovni, a to po dobu dvou celých a po sobě jdoucích registračních období.

90 Z článku 9 odst. 1 PSPH a z čl. 8.2.7 přílohy 3 tohoto předpisu konečně plyne zejména to, že existence sporu souvisejícího s ukončením smlouvy bez oprávněného důvodu brání tomu, aby národní fotbalová asociace, jejímž je předchozí klub členem, vydala ITC nezbytné pro registraci dotčeného hráče u nového klubu, což má za následek, že se tento hráč nesmí účastnit fotbalových soutěží na účet tohoto nového klubu.

91 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 43 a 44 svého stanoviska, veškerá tato pravidla mohou znevýhodnit profesionální hráče fotbalu, kteří mají bydliště nebo místo výkonu práce v členském státě původu a chtějí vykonávat hospodářskou činnost na účet nového klubu usazeného na území jiného členského státu tím, že jednostranně ukončí nebo poté, co jednostranně ukončili, pracovní smlouvu s předchozím klubem z důvodu, o kterém uvedený klub, ať již důvodně či nikoli, tvrdí, že není oprávněný, nebo u kterého hrozí, že bude tvrdit, že není oprávněný.

92 Konkrétně pravidla, byť dispozitivní, pro stanovení výše náhrady újmy, k níž je povinen každý hráč vůči předchozímu klubu v případě ukončení pracovní smlouvy bez oprávněného důvodu, stanovená v čl. 17 odst. 1 PSPH, pravidlo, že každý nový klub, který angažuje takového hráče, je solidárně odpovědný za zaplacení této náhrady újmy, obsažené v čl. 17 odst. 2 tohoto předpisu, a domněnka, byť vyvratitelná, o podněcování k ukončení, jakož i sankce zákazu registrace nových hráčů, která se na nové kluby uplatní podle čl. 17 odst. 4 tohoto předpisu, mohou ve značném rozsahu, ať už skutečně, jako je tomu v případě BZ, nebo přinejmenším potenciálně, připravit každého hráče nacházejícího se v takovém případě o perspektivu, že mu ze strany klubů usazených v jiných členských státech budou učiněny pevné a bezpodmínečné nabídky na angažmá, jejichž přijetí by jej vedlo k opuštění členského státu původu a k výkonu svobody pohybu. Existence

těchto pravidel a jejich spojení mají totiž za následek to, že na tyto kluby dopadají významná právní rizika, nepředvídatelná a potenciálně velmi vysoká finanční rizika, jakož i závažná sportovní rizika, která jsou jako celek zjevně způsobilá odradit uvedené kluby od angažování takových hráčů.

93 Pokud jde o pravidla, která obecně a automaticky, s výhradou výjimečných okolností, zakazují vydávání ITC nezbytných pro registraci profesionálních hráčů u jejich nových klubů, pokud je mezi těmito hráči a jejich předchozími kluby spor související s neexistencí vzájemné dohody o předčasném ukončení pracovní smlouvy, jako jsou pravidla stanovená v čl. 9 odst. 1 PSPH a v článku 8.2.7 přílohy 3 tohoto předpisu, mohou tato pravidla uvedeným hráčům bránit v tom, aby vykonávali hospodářskou činnost v jiném členském státě, než je členský stát jejich původu, a tedy zbavovat jejich případné angažmá ze strany klubu usazeného v těchto jiných členských státech podstatné části sportovního a hospodářského významu. Mimoto se posledně uvedená pravidla uplatní zvláště v případě přeshraničního pohybu hráče, s vyloučením jakéhokoli pohybu uvnitř jednoho a téhož státu, jak plyne i z čl. 1 odst. 1 uvedeného předpisu. V projednávaném případě z informací v předkládacím rozhodnutí plyne, že klub Sporting du Pays de Charleroi podmínil nabídku na angažování učiněnou BZ dne 19. února 2015 specificky ujištěním, že se BZ bude moci zaregistrovat a hrát v Belgii, ujištěním, které se BZ snažil získat od FIFA a URBSFA, avšak o němž uvedené asociace prohlásily, že jej nemohou poskytnout s ohledem na existenci sporu mezi BZ a klubem Lokomotiv Moskva, tedy sporu, o kterém DRC rozhodla až o několik měsíců později.

94 Pravidla dotčená v původním řízení jsou tudíž na překážku volnému pohybu pracovníků.

2. K existenci případného odůvodnění

95 Opatření, která nepřijal stát, mohou být přípustná, i když jsou na překážku volnému pohybu zakotvenému ve Smlouvě o FEU, pokud se prokáže, zaprvé že jejich přijetí sleduje legitimní cíl obecného zájmu slučitelný s touto Smlouvou, a tudíž jiné než čistě hospodářské povahy, a zadruhé že jsou v souladu se zásadou proporcionality, což znamená, že jsou způsobilá k zajištění dosažení tohoto cíle a nepřekračují meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné. Pokud jde konkrétně o podmínku týkající se způsobilosti takových opatření, je třeba připomenout, že je lze považovat za vhodná k zajištění dosažení uvedeného cíle pouze tehdy, pokud skutečně odpovídají snaze na jeho dosažení soudržným a systematickým způsobem (rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 251, a ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 141 a citovaná judikatura).

96 Stejně jako v případě opatření, která přijal stát, přísluší původci těchto opatření nestátní povahy, prokázat, že jsou obě tyto kumulativně stanovené podmínky splněny (rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 252, a ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 142 a citovaná judikatura).

97 V projednávaném případě bude v konečném důsledku na předkládajícím soudu, aby určil, zda pravidla PSPH dotčená v původním řízení uvedené podmínky splňují, a to s přihlédnutím k argumentům a důkazům předloženým účastníky řízení. S tímto upřesněním je Soudní dvůr s přihlédnutím ke skutečnostem obsaženým ve spise, který má k dispozici, a s výhradou ověření ze strany předkládajícího soudu, s to poskytnout tomuto soudu, následující vodítka.

a) Ke sledování legitimního cíle obecného zájmu

98 FIFA, se kterou se ztotožňuje URBSFA, tvrdí, že pravidla PSPH dotčená v původním řízení sledují několik cílů, které spočívají zaprvé v zachování smluvní stability, jakož i stability družstev profesionálních fotbalových klubů, zadruhé a v širším smyslu v zachování integrity, regulérnosti a dále řádného průběhu fotbalových sportovních klubových soutěží a zatřetí v ochraně pracovníků, jimiž jsou profesionální hráči fotbalu. Všechny tyto různé cíle jsou přitom legitimní s ohledem na obecný zájem.

99 Pokud jde zaprvé o ochranu pracovníků, je třeba poznamenat, že jednak tato ochrana nespadá do rámce účelu FIFA, který je vymezen jejími stanovami, a jednak této soukromoprávní asociaci navíc nebyl ze strany orgánů veřejné moci v této oblasti svěřen žádný zvláštní úkol. S tímto upřesněním není třeba se vyslovit k otázce, zda je s ohledem na tyto okolnosti taková asociace oprávněna dovolávat se sledování takového cíle či nikoli, poněvadž v projednávaném případě každopádně stačí konstatovat, že není zřejmé, v čem by přijetí nebo uplatňování pravidel PSPH dotčených v původním řízení, jejichž znaky jsou popsány v bodě 74 tohoto rozsudku, mohlo přispět k ochraně profesionálních fotbalistů.

100 Pokud jde zadruhé o cíle, které si stanovuje FIFA, upřesněné v článku 2 jejího statutu a připomenuté v bodě 3 tohoto rozsudku, je třeba předně uvést, že cíl spočívající v zajištění regulérnosti sportovních soutěží je legitimním cílem obecného zájmu, který sportovní asociace může sledovat například tím, že přijímá pravidla, kterými se stanoví lhůty pro přestupy hráčů za účelem zabránění opožděným přestupům, které by mohly citelně měnit sportovní hodnotu toho nebo onoho družstva v průběhu soutěže, a tím zpochybnit srovnatelnost výsledků mezi různými družstvy účastnícími se této soutěže, a tudíž i řádný průběh uvedené soutěže jako celku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. dubna 2000, Lehtonen a Castors Braine, C-176/96, EU:C:2000:201, body 53 a 54).

101 Dále platí, že tento cíl má v případě fotbalu zvláštní význam, a to s ohledem na podstatnou úlohu, která je přikládána sportovním zásluhám pro průběh soutěží organizovaných na evropské i národní úrovni. Tuto podstatnou úlohu lze totiž zajistit pouze tehdy, když se všechna početná zúčastněná družstva utkávají za jednotných regulatorních a technických podmínek, které zajišťují určitou rovnost příležitostí (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 143 a citovaná judikatura).

102 A konečně vzhledem k tomu, že složení družstev představuje jeden z podstatných parametrů soutěží, v nichž se profesionální fotbalové kluby utkávají (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 61), může uvedený cíl odůvodnit nejen přijetí pravidel týkajících se mimo jiné lhůt pro přestupy hráčů v průběhu soutěže, uvedených v bodě 100 tohoto rozsudku, nýbrž v zásadě, aniž je dotčen jejich konkrétní obsah, i pravidel, která mají zajistit zachování určitého stupně stability ve stavech klubů, které slouží jako rezervoár pro sestavování družstev, jež mohou být těmito kluby v klubových fotbalových soutěžích nasazena. Zachování určitého stupně stability v těchto stavech, a tedy i určitá kontinuita k tomu se vážících smluv, musí být považovány nikoli za legitimní cíl obecného zájmu samy o sobě, nýbrž za jeden z možných prostředků, jak přispět k dosažení legitimního cíle obecného zájmu spočívajícího v zajištění regulérnosti klubových fotbalových soutěží.

b) K dodržení zásady proporcionality

103 Jak plyne z předchozího bodu tohoto rozsudku a jak uvedl generální advokát v bodě 65 svého stanoviska, pravidla PSPH dotčená v původním řízení, jejichž znaky jsou popsány v bodě 74 tohoto rozsudku a jež jsou připomenuta v jeho bodech 87 až 90, lze na první pohled a s výhradou ověření, která přísluší provést předkládajícímu soudu, považovat za pravidla vhodná k zaručení naplnění cíle spočívajícího v zajištění regulérnosti klubových fotbalových soutěží, jelikož každé z nich svým způsobem přispívá k zachování určitého stupně stability ve stavu všech profesionálních fotbalových klubů, které se mohou těchto soutěží účastnit.

104 Naproti tomu s výhradou ověření, která přísluší provést předkládajícímu soudu, podle všeho platí, že tato různá pravidla ve více aspektech překračují, některá dokonce velmi významně, meze toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle, a to tím spíše, že se uvedená pravidla mají ve velké míře uplatnit společně a část z nich i po značnou dobu, na hráče, jejichž kariéra je navíc poměrně krátká, s tím, že u této situace hrozí, že silně zbrzdí průběh této kariéry, či dokonce některé z těchto hráčů povede k jejímu předčasnému ukončení.

105 To je na prvním místě případ čl. 17 odst. 1 PSPH, neboť toto ustanovení stanoví různá kritéria pro výpočet náhrady újmy, kterou musí hráč uhradit v případě jednostranného ukončení pracovní smlouvy „bez oprávněného důvodu“, což je výraz, který ostatně není v tomto předpisu samotném přesně definován.

106 První kritérium, které v podstatě spočívá v možnosti zohlednit „právo platné v dotčené zemi“, zejména nezaručuje skutečné dodržení tohoto práva. V oficiálním komentáři k PSPH zveřejněném FIFA se naopak upřesňuje, že toto první kritérium nebylo ve skutečnosti téměř nikdy uplatněno v praxi, jelikož DRC v podstatě uplatňuje právní úpravu stanovenou touto asociací samotnou a pouze dispozitivně švýcarské právo. Taková neexistence skutečného zohlednění, a tedy účinného dodržení práva platného v dotčené zemi přitom zjevně překračuje meze toho, co může být nezbytné k zachování určitého stupně stability ve stavech klubů za účelem zajištění regulérnosti klubových fotbalových soutěží. Pokud jde o druhé kritérium, které je tímto pravidlem výslovně stanoveno a které se týká „zvláštností sportu“, to používá obecný pojem, aniž jej doplňuje o přesnou definici, která by umožňovala pochopit, z jakého důvodu a jakým způsobem může mít uvedené kritérium vliv na výpočet náhrady újmy, kterou je hráč povinen uhradit, takže i když je uvedené kritérium předkládáno jako „objektivní kritérium“, ve skutečnosti otevírá prostor k tomu, aby bylo uplatňováno podle uvážení, a tedy nepředvídatelně a jen obtížně kontrolovatelně. Stanovení kritéria, které vykazuje takové vlastnosti a má takové důsledky, přitom nelze považovat za nezbytné k zajištění regulérnosti klubových fotbalových soutěží.

107 Pokud jde o ostatní kritéria, která jsou výslovně stanovena v uvedeném pravidle, i když jsou na první pohled objektivnější a kontrolovatelnější než ta předchozí, je zřejmé, že ve stejné míře velmi významně překračují meze toho, co je za tímto účelem nezbytné. Odměny a další [ostatní] výhody náležející dotčenému hráči na základě pracovní smlouvy, kterou tento hráč později uzavřel s novým klubem, se totiž zaprvé týkají pracovního poměru, který následoval po skončení pracovního poměru, takže tyto prvky musí být považovány za nesouvisející s tímto pracovním poměrem a jeho náklady (obdobně viz rozsudek ze dne 16. března 2010, Olympique Lyonnais, C-325/08, EU:C:2010:143, bod 50). Zadruhé, pokud jde o veškeré náklady a výdaje vynaložené předchozím klubem na přestup uvedeného hráče do něj, umořované po dobu trvání platnosti smlouvy, je třeba uvést, že nezávisle na tom, že se tato skutečnost v podstatné části vztahuje k předchozímu pracovnímu poměru na základě smlouvy, její zohlednění je podle všeho zvláště

nepřiměřené, poněvadž umožňuje přenést na hráče potenciálně významný finanční závazek, který byl *a priori* sjednán výlučně jinými osobami a v jejich vlastním zájmu, jako kluby, které jsou účastníky přestupu, nebo třetími osobami, které v tomto rámci jednaly. Nelze ostatně než konstatovat, že taková kritéria pro poskytování náhrady újmy směřují podle všeho spíše k ochraně finančních zájmů klubů v hospodářském kontextu, který je vlastní přestupům hráčů mezi kluby, než k zajištění domnělého řádného průběhu sportovních soutěží, o čemž kromě toho svědčí způsob, jakým jsou tato kritéria vykládána a uplatňována ze strany DRC a CAS, jak plyne z některých rozhodnutí těchto orgánů, která jsou součástí spisu, který má Soudní dvůr k dispozici.

108 Na druhém místě je to na první pohled i případ čl. 17 bodu 2 PSPH, neboť toto ustanovení z principu, a tedy bez zohlednění individuálních okolností daného případu v souladu se zásadou proporcionality (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. října 2018, Link Logistik N&N, C-384/17, EU:C:2018:810, bod 45), zejména skutečného jednání nového klubu, který tohoto hráče angažuje, stanoví, že uvedený klub je solidárně odpovědný za zaplacení náhrady újmy, kterou je tento hráč povinován svému předchozímu klubu v případě jednostranného ukončení smlouvy bez oprávněného důvodu, přičemž uvedená náhrada újmy se navíc stanoví na základě kritérií vykazujících nedostatky zdůrazněné v bodech 106 a 107 tohoto rozsudku. Kromě toho, i když je třeba přiznat, že FIFA tvrdila, že toto ustanovení není uplatňováno soustavně a nemá se použít zejména tehdy, je-li nová smlouva hráče, který ukončil předchozí smlouvu bez oprávněného důvodu, podepsána po datu uplynutí platnosti této předchozí smlouvy, nic to nemění na tom, že i za předpokladu, že se tato situace prokáže, čl. 17 odst. 2 PSPH takové neuplatnění nestanoví, a nezajišťuje tedy právní jistotu, která je v tomto ohledu nezbytná.

109 Na třetím místě je to případ i čl. 17 odst. 4 PSPH, neboť toto ustanovení stanoví, že kromě toho, že je tento nový klub solidárně odpovědný za zaplacení takové náhrady újmy, má se, s výhradou toho, že se prokáže opak, za to, že uvedený klub tohoto hráče podněcoval k ukončení smlouvy bez oprávněného důvodu, a v případě, kdy k angažování hráče dojde v průběhu ochranné doby podle smlouvy, která jej vázala k jeho předchozímu klubu, vystavuje se uvedený nový klub z tohoto důvodu sportovní sankci, která spočívá v obecném zákazu registrovat nové hráče po dobu dvou celých a po sobě jdoucích registračních období.

110 Taková sportovní sankce, kterou orgány příslušné k jejímu uplatňování nejsou oprávněny upravit případ od případu v závislosti na daných kritériích nebo okolnostech, totiž s ohledem na svou povahu a důsledky podle všeho zjevně postrádá jakýkoli vztah proporcionality k porušení povinnosti přičítanému dotčenému novému klubu. Mimoto je toto porušení přičítáno tomuto novému klubu na základě domněnky, jejíž odůvodněnost není podle všeho prokázaná. FIFA sice tvrdila, že existenci této domněnky lze vysvětlit obtížemi, jimž by mohl čelit hráčův předchozí klub, kdyby byl povinen prokazovat, že nový hráčův klub tohoto hráče k předčasnému a neoprávněnému ukončení smlouvy s tímto předchozím klubem podněcoval. Je však třeba konstatovat, že i když takový argument může na první pohled v zásadě odůvodnit použití domněnky, neodůvodňuje naproti tomu domněnku dotčenou v projednávaném případě, která se má uplatnit automaticky, tj. aniž by závisela na jakékoli podmínce umožňující zohlednit, i třeba jen omezeně, relevantní okolnosti daného případu, jako je okolnost spočívající například v požadavku, aby předchozí klub poskytl dostatečné důkazy umožňující mít za to, že nový klub hráče k ukončení podněcoval.

111 Kromě toho i když je povoleno, aby asociace, jako je FIFA, stanovila ukládání sankcí v případě nesplnění pravidel, které přijímá, a to potud, pokud jsou tato pravidla a sankce určené k zajištění dodržení těchto pravidel odůvodněna sledováním objektivního cíle obecného zájmu, lze takové sankce připustit pouze za podmínky, že jejich stanovení je orámováno kritérii, která jsou

transparentní, objektivní, nediskriminační a přiměřená (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 257), s tím, že posledně uvedený požadavek s sebou zejména nese, že při stanovování jejich výše a doby trvání se zohledňují okolnosti vlastní danému případu, jak plyne z judikatury citované v bodě 108 tohoto rozsudku. Zadruhé musí být taková kritéria přezkoumatelná.

112 Na čtvrtém a posledním místě je to i případ článku 8.2.7 přílohy 3 PSPH v rozsahu, v němž toto ustanovení předchozí asociaci obecně a automaticky, s výhradou výjimečných okolností zakazuje vydat ITC, pokud mezi předchozím klubem a hráčem vyvstal smluvní spor související s neexistencí vzájemné dohody o předčasném ukončení pracovní smlouvy. Takové ustanovení, jehož uplatňování může vést k tomu, že dotčenému hráči bude zabráněno v tom, aby vykonával hospodářskou činnost, a novému klubu zabráněno v tom, aby tohoto hráče nasadil, jen proto, že mezi uvedeným hráčem a jeho předchozím klubem existuje spor ohledně neoprávněného ukončení smlouvy, zjevně porušuje zásadu proporcionality, a to zejména v tom, že jeho uplatňování odhlíží od okolností vlastních každému jednotlivému případu, zvláště od skutkového rámce, ve kterém k ukončení smlouvy došlo, od jednání dotčeného hráče a jeho předchozího klubu, jakož i od úlohy nebo neexistence úlohy nového klubu, nad kterým se přesto v konečném důsledku vznáší zákaz registrovat tohoto hráče a nasazovat jej do soutěží.

113 Dotčený zákaz tedy nelze odůvodnit tvrzenou vůlí zajistit řádný průběh sportovních soutěží. Tento závěr není kromě toho zpochybněn argumentem FIFA, že v případě žádosti o registraci podané novou národní fotbalovou asociací, ke které hráč náleží, nebo v případě žádosti podané hráčem, přikročí její útvary okamžitě a automaticky k prozatímní registraci tohoto hráče. Dotčené ustanovení totiž neobsahuje žádný odkaz na takovou prozatímní registraci, a tím spíše neukládá, aby byla provedena.

3. Závěr

114 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na předběžnou otázku, která se týká výkladu článku 45 SFEU, odpovědět tak, že tento článek musí být vykládán v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata soukromoprávní asociací, jež má za cíl zejména regulovat, organizovat a kontrolovat fotbal na celosvětové úrovni, a která stanoví:

– zaprvé že profesionální hráč, který je stranou pracovní smlouvy a kterému je přičítáno ukončení této smlouvy bez oprávněného důvodu, a nový klub, který jej angažuje v návaznosti na toto ukončení, jsou solidárně odpovědní za zaplacení náhrady újmy, jež je splatná předchozímu klubu, ve kterém tento hráč působil, a jež se musí stanovit na základě kritérií, která jsou někdy nepřesná nebo závisejí na uvážení, někdy postrádají objektivní souvislost s dotčeným pracovněprávním vztahem a někdy jsou nepřiměřená;

– zadruhé že v případě, kdy k angažování profesionálního hráče dojde během ochranné doby na základě pracovní smlouvy, která byla ukončena, se nový klub vystavuje sportovní sankci spočívající v zákazu registrovat po určitou dobu nové hráče, ledaže se prokáže, že uvedený klub tohoto hráče k ukončení této smlouvy nepodněcoval, a

– zatřetí že existence sporu souvisejícího s tímto ukončením smlouvy brání tomu, aby národní fotbalová asociace, jejímž členem je předchozí klub, vydala ITC nezbytné pro registraci hráče u nového klubu s tím důsledkem, že tento hráč se nemůže účastnit fotbalových soutěží na účet tohoto nového klubu,

ledaže se prokáže, že tato pravidla, tak jak jsou na území Unie vykládána a uplatňována, nepřekračují meze toho, co je nezbytné ke sledování cíle spočívajícího v zajištění regulérnosti klubových fotbalových soutěží tím, že zachovávají určitý stupeň stability ve stavech profesionálních fotbalových klubů.

C. K předběžné otázce v rozsahu, v němž se týká výkladu článku 101 SFEU

1. K článku 101 odst. 1 SFEU

115 Článek 101 odst. 1 SFEU zakazuje veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.

116 Jak plyne z ustálené judikatury Soudního dvora, použití tohoto ustanovení v určitém daném případě vyžaduje splnění souboru podmínek.

a) K pojmům „podnik“ a „sdružení podniků“

117 Článek 101 SFEU se vztahuje nejen na jakoukoliv entitu vykonávající hospodářskou činnost, která musí být jako taková kvalifikována jako „podnik“ nezávisle na právním postavení této jednotky a způsobu jejího financování, a to včetně entit, které jsou zřízeny ve formě asociací, jejichž účelem je podle jejich stanov organizace a kontrola určitého sportu, pokud tyto entity vykonávají hospodářskou činnost v souvislosti s tímto sportem, nýbrž i na entity, které i když sice samy o sobě nejsou nutně podniky, lze kvalifikovat jako „sdružení podniků“ (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, body 76 až 78 a citovaná judikatura).

118 V projednávaném případě je třeba mít s ohledem na předmět věci v původním řízení a na informace od předkládajícího soudu za to, že čl. 101 odst. 1 SFEU se na FIFA vztahuje jakožto na asociaci, která má za členy národní fotbalové asociace, které mohou být samy kvalifikovány jako „podniky“ v rozsahu, v němž vykonávají hospodářskou činnost spojenou s organizováním a obchodním využitím klubových fotbalových soutěží na národní úrovni, jakož i s využíváním práv s nimi spojených, nebo které mají samy za členy nebo za registrované účastníky entity, které lze takto kvalifikovat, podobně jako fotbalové kluby (rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 115, a ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 79).

b) K pojmu „rozhodnutí sdružení podniků“

119 Použití čl. 101 odst. 1 SFEU v případě existence takové entity, jako je FIFA, vyžaduje prokázat existenci „dohody“, „jednání ve vzájemné shodě“ nebo „rozhodnutí sdružení podniků“, které mohou mít samy různou povahu a různou formu. Konkrétně rozhodnutí asociace, které spočívá v tom, že přijímá nebo provádí právní úpravu, která má přímý dopad na podmínky, za nichž je vykonávána hospodářská činnost podniků, které jsou přímo nebo nepřímo jeho členy, může představovat takové „rozhodnutí sdružení podniků“ ve smyslu tohoto ustanovení (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 118 a citovaná judikatura).

120 V projednávaném případě, jak plyne z informací v předkládacím rozhodnutí a z bodu 81 tohoto rozsudku, se předkládající soud Soudního dvora na výklad čl. 101 odst. 1 SFEU dotazuje s ohledem na rozhodnutí tohoto druhu, a to rozhodnutí, která z hlediska FIFA spočívají v tom, že tato asociace přijala a uplatňuje nebo může uplatňovat veškerá pravidla týkající se pracovních smluv a přestupů hráčů.

121 Taková rozhodnutí sdružení podniků proto spadají do působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU.

c) K pojmu „ovlivnění obchodu mezi členskými státy“

122 Použití čl. 101 odst. 1 SFEU v případě existence takových rozhodnutí sdružení podniků vyžaduje prokázat, že tato rozhodnutí mohou s dostatečnou pravděpodobností citelně „ovlivnit obchod mezi členskými státy“ tím, že přímo, nebo nepřímo, skutečně, nebo potenciálně ovlivní obchod, a to tak, že se lze obávat, že by mohla být překážkou uskutečňování nebo fungování vnitřního trhu, přičemž tuto podmínku lze považovat za splněnou v případě jednání, která se vztahují na celé území členského státu (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 43 a citovaná judikatura).

123 V projednávaném případě je tato podmínka zjevně splněna, a to s ohledem na skutečnost, že jak upřesňuje čl. 1 odst. 1 PSPH, pravidla stanovená tímto předpisem mají „univerzální“ geografickou působnost.

d) K pojmu „jednání“, jehož „účelem“ nebo „důsledkem“ je narušení hospodářské soutěže

124 Aby bylo možné mít v daném případě za to, že na dohodu, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě dopadá zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU, musí být v souladu se samotným zněním tohoto ustanovení prokázáno, že účelem tohoto jednání nebo jeho důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 158 a citovaná judikatura).

125 Za tímto účelem je třeba nejprve posoudit účel dotčeného jednání. Pokud toto posouzení ukáže, že jednání má protisoutěžní účel, není nutné zkoumat jeho důsledky pro hospodářskou soutěž. Pouze v případě, že není možné mít za to, že uvedené jednání má takový protisoutěžní účel, je třeba následně zkoumat jeho důsledky (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 159 a citovaná judikatura).

126 Jak plyne z ustálené judikatury Soudního dvora, pojem protisoutěžní „účel“, i když nepředstavuje výjimku ve srovnání s pojmem protisoutěžní „důsledek“, musí být nicméně vykládán restriktivně (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 161 a citovaná judikatura).

127 Tento pojem musí být chápán tak, že se vztahuje výlučně na určité druhy koordinace mezi podniky, které vykazují dostatečný stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž, aby bylo možné mít za to, že přezkum jejich důsledků není nutný. Některé formy koordinace mezi podniky mohou být totiž považovány za škodlivé pro řádné fungování normální hospodářské soutěže již ze své povahy (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 162 a citovaná judikatura).

128 Tak je tomu zejména v případě určitých druhů horizontálních dohod jiných než kartelů, například těch, které vedou k vyloučení konkurenčních podniků z trhu (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 164 a citovaná judikatura).

129 Jak plyne z čl. 101 odst. 1 SFEU písm. a) a c), který odkazuje zejména na určení „nákupní nebo prodejní ceny“ nebo na rozdělení „trhů nebo zdrojů zásobování“, mohou se takové kartelové dohody, takové horizontální dohody a taková rozhodnutí sdružení podniků týkat nejen zboží a služeb uváděných na trh dotčenými podniky, a tedy nabídky, nýbrž i zdrojů všeho druhu, které tyto podniky potřebují, aby mohly toto zboží nebo služby vytvářet, a tedy poptávky. Koluzivní jednání uvedených podniků může spočívat například v rozdělení dodavatelů, využívání společné tržní síly za účelem stanovení ceny, za kterou budou nakupovat vstupy, nebo jak již Soudní dvůr uvedl, též v omezování nebo kontrole základního parametru hospodářské soutěže, který může v některých odvětvích nebo na některých trzích tvořit nábor vrcholových pracovníků, jako jsou již hotoví hráči v odvětví profesionálního fotbalu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, body 107, 109 a 110).

130 Má-li být v daném případě určeno, zda dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě svou povahou vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži proto, aby bylo možné mít za to, že jeho účelem je vyloučit, omezit nebo narušit tuto soutěž, je nutné posoudit zaprvé znění dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě, zadruhé jejich hospodářský a právní kontext a zatřetí cíle, kterých mají dosáhnout (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 165 a citovaná judikatura).

131 Pokud jde v tomto ohledu nejprve o posouzení hospodářského a právního kontextu dotčeného jednání, je třeba zohlednit povahu dotčených výrobků nebo služeb, jakož i skutečné podmínky, kterými se vyznačuje struktura a fungování dotčeného odvětví nebo trhu anebo dotčených odvětví nebo trhů. Naproti tomu není nikterak nutné zkoumat, natož prokazovat důsledky tohoto jednání pro hospodářskou soutěž, ať již skutečné nebo potenciální a negativní nebo pozitivní (rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 166 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 27. června 2024, Komise v. Servier a další, C-176/19 P, EU:C:2024:549, body 288 a 453).

132 Dále, pokud jde o cíle sledované dotčeným jednáním, je třeba určit objektivní cíle, kterých má toto jednání dosáhnout s ohledem na hospodářskou soutěž. Naproti tomu okolnost, že zúčastněné podniky jednaly bez subjektivního úmyslu vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, a skutečnost, že sledovaly určité legitimní cíle, nejsou pro účely použití čl. 101 odst. 1 SFEU určující (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 167 a citovaná judikatura).

133 A konečně ze zohlednění všech skutečností uvedených v předchozích třech bodech tohoto rozsudku musí být v každém případě patrné přesné důvody, proč dotčené jednání vykazuje dostatečný stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž, aby odůvodnilo závěr, že jeho účelem je vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 168 a citovaná judikatura).

134 V projednávaném případě, pokud jde na prvním místě o obsah pravidel PSPH dotčených v původním řízení, z bodů 87 až 90 tohoto rozsudku plyne, že tato různá pravidla, která se jeví jako nedělitelný celek, a musí být tedy jako taková chápána, předně stanoví, že každý hráč fotbalu, a tedy zejména každý hráč fotbalu zaměstnaný v Unii, který kdykoli během doby

platnosti pracovní smlouvy tuto smlouvu, která jej váže k předchozímu klubu, ukončí, je povinen, pokud FIFA následně rozhodne, že k tomuto ukončení došlo bez oprávněného důvodu, zaplatit tomuto předchozímu klubu náhradu újmy, jejíž výše se vypočítá, není-li v tomto smyslu smluvních ustanovení, tak, že se zohlední soubor kritérií.

135 V tomto ohledu je třeba připomenout, že první z těchto kritérií, které se týká „práva platného v dotčené zemi“, se v praxi do současnosti takřka nepoužilo, jak bylo uvedeno v bodě 106 tohoto rozsudku, a druhé z uvedených kritérií, které se týká „zvláštností sportu“, je, jak bylo rovněž zdůrazněno v témže bodě 106, formulováno pomocí velmi obecných a nepřesných výrazů, což otevírá prostor k tomu, aby bylo uplatňováno podle uvážení, a tedy nepředvídatelně a jen obtížně kontrolovatelně. Pokud jde o ostatní kritéria, na první pohled podle všeho platí, že umožňují stanovit náhrady újmy v mimořádně vysoké a odrazující výši, jak bylo uvedeno v bodě 107 tohoto rozsudku. Oproti tomu článek 4 loi du 24 février 1978 relative au contrat de travail du sportif rémunéré (zákon ze dne 24. února 1978 o pracovních smlouvách placených sportovců) (*Moniteur belge* ze dne 9. března 1978, s. 2606), který BZ zmiňuje v písemném vyjádření, s výhradou ověření ze strany předkládajícího soudu, podle všeho stanoví že v situaci, která je srovnatelná, ale spadá do působnosti belgického vnitrostátního práva, musí výše náhrady újmy odpovídat pouze odměně, kterou zbývá vyplatit do uplynutí platnosti pracovní smlouvy, která byla vypovězena, a nezahrnuje tedy aspekty nesouvisející s pracovním poměrem plynoucím z této smlouvy, které by byly obdobné těm, které jsou uvedeny v témže bodě.

136 Dále platí, že každý hráč, kterého předchozí klub zažaluje u DRC za tím účelem, aby mu byla uložena povinnost k zaplacení dotčené náhrady újmy z tvrzeného důvodu, že k ukončení pracovní smlouvy mezi nimi došlo bez oprávněného důvodu, je automaticky, pouze z tohoto důvodu a s výhradou výjimečných okolností podléhajících výlučnému posouzení FIFA, zbaven možnosti dosáhnout vydání ITC, kterým je v případě přestupu do nového klubu usazeného v jiném členském státě, než ve kterém je usazen jeho předchozí klub, podmíněna jeho registrace u tohoto nového klubu a u národní fotbalové asociace, jejímž je tento nový klub členem. V důsledku toho je v takové situaci tento hráč zbaven jakékoli možnosti účastnit se organizovaného fotbalu, jak plyne z čl. 5 odst. 1 a z čl. 9 odst. 1 PSPH.

137 A konečně, každý nový klub, který by takového hráče angažoval, by byl z tohoto samotného důvodu zaprvé solidárně odpovědný za zaplacení náhrady újmy, jež byla hráči uložena nebo by mu mohla být uložena, zadruhé by se u něj s výhradou podání důkazu o opaku uplatnila domněnka, že uvedeného hráče k ukončení pracovní smlouvy, která jej vázala k předchozímu klubu, podněcoval, a zatřetí v případě, že by k ukončení této smlouvy došlo během ochranné doby podle smlouvy, byl by mu z důvodu uplatnění této domněnky, aniž by bylo možné zohlednit okolnosti vlastní každému jednotlivému případu, uložen obecný zákaz registrovat jakéhokoli nového hráče na národní nebo mezinárodní úrovni po dobu dvou celých a po sobě jdoucích registračních období.

138 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 52 až 55 svého stanoviska, z výkladu všech pravidel PSPH dotčených v původním řízení plyne, že zaprvé jsou tato pravidla způsobilá plošně a drasticky omezit hospodářskou soutěž, která by při jejich neexistenci mohla existovat mezi každým profesionálním fotbalovým klubem usazeným v jednom členském státě a jakýmkoli jiným profesionálním fotbalovým klubem usazeným v jiném členském státě, pokud jde o nábor hráčů, kteří již byli angažováni daným klubem, a to vzhledem k tomu, že tito hráči představují z kvantitativního hlediska podstatnou část populace hráčů, kteří jsou již hotovými hráči nebo jsou v procesu výchovy a kteří by mohli být v daném okamžiku předmětem takového přeshraničního náboru, i když v každém okamžiku existuje též určitý počet hráčů, kteří z toho či onoho důvodu

již smlouvu nemají. Jak bylo uvedeno v bodech 81 a 129 tohoto rozsudku, možnost náboru takových hráčů je přitom podstatným parametrem hospodářské soutěže v odvětví profesionálního klubového fotbalu.

139 Již samotné angažování takového hráče totiž vystavuje nový klub riziku, že bude solidárně odpovědný za zaplacení náhrady újmy v potenciálně velmi významné výši, ledaže je souhlas předchozího klubu získán v rámci sjednaného přestupu. Mimoto má výše této náhrady újmy pro nový klub vysoce nepředvídatelnou povahu, a to s ohledem na povahu kritérií, v závislosti na nichž se vypočítává. Navíc, dokud existuje spor mezi dotčeným hráčem a jeho předchozím klubem ohledně předčasného ukončení pracovní smlouvy mezi nimi, a tedy dokud není vydáno ITC odpovídající tomuto angažmá, nesmí být tento hráč ani registrován v tomto novém klubu, ani se na jeho účet účastnit jakékoli soutěže spadající do pravomoci FIFA, národních fotbalových asociací, které jsou jejími členy, nebo kontinentálních konfederací, jako je UEFA, které uznává. K těmto různým prvkům konečně přistupuje riziko, které pro nový klub spočívá v tom, že pokud k náboru hráče dojde během ochranné doby podle smlouvy mezi ním a jeho předchozím klubem a pokud se novému klubu nepodaří vyvrátit domněnku o podněcování k ukončení smlouvy, jejíž uplatnění na tento klub je následkem tohoto náboru, bude mu uložena sportovní sankce. Jak už bylo uvedeno dříve, tato sportovní sankce spočívá v tom, že se novému klubu automaticky zakazuje registrovat jakéhokoli jiného nového hráče po dobu dvou celých a po sobě jdoucích registračních období. Uvedená sportovní sankce mu v praxi brání v tom, aby do zápasu nasadil jakéhokoli jiného nového hráče, kterého by mohl chtít nabrat, což je situace, která takový nábor zbavuje skutečného praktického významu.

140 Zadruhé toto plošné a drastické omezení přeshraniční hospodářské soutěže mezi kluby prostřednictvím jednostranného náboru hráčů, kteří již byli angažováni, a tedy přístupu klubů k podstatné části „zdrojů“, jimiž jsou hráči, se z geografického hlediska vztahuje na celé území Unie a z časového hlediska má trvalou povahu, neboť pokrývá celou dobu platnosti každé z pracovních smluv, které může hráč postupně uzavřít s určitým klubem a poté v případě sjednaného přestupu do jiného klubu s tímto posledně uvedeným klubem, jak plyne i z článku 13 PSPH.

141 S ohledem na všechny své vlastnosti uvedené omezení každému klubu v praxi zajišťuje, že si s jistotou nebo téměř s jistotou ponechá své vlastní hráče, dokud neuplyne platnost smlouvy nebo řady smluv uzavřených s nimi, nebo – před tímto uplynutím platnosti –, dokud se nerozhodne s nimi rozejít v rámci ukončení, na které hráč přistoupil, nebo sjednaného přestupu hráče do jiného klubu výměnou za zaplacení náhrady za přestup tomuto jinému klubu.

142 Pokud jde na druhém místě o hospodářský a právní kontext pravidel PSPH dotčených v původním řízení, je třeba předně připomenout, že s ohledem na zvláštní povahu „produktů“, kterými jsou z hospodářského hlediska sportovní soutěže, je obecně dovoleno, aby asociace odpovědné za určitou sportovní disciplínu přijaly pravidla týkající se zejména organizace soutěží v této disciplíně, jejich řádného průběhu a účasti sportovců na nich (rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 142, a ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 103 a citovaná judikatura).

143 Pokud jde konkrétně o fotbal a hospodářské činnosti, ke kterým výkon tohoto sportu vede, je pro asociaci, jako je FIFA, legitimní podřídit organizaci a průběh mezinárodních profesionálních fotbalových soutěží společným pravidlům, jejichž cílem je zaručit stejnorodost a koordinaci těchto soutěží v rámci společného kalendáře a v širším rozsahu náležitě a účinně podporovat pořádání sportovních soutěží založených na rovnosti příležitostí a na výkonnosti. Z hlediska

takové asociace je zvláště legitimní upravit prostřednictvím takových společných pravidel podmínky, za kterých mohou profesionální fotbalové kluby sestavovat družstva pro účast v takových soutěží, jakož i podmínky, za kterých se jich mohou účastnit sami hráči. Je rovněž legitimní zajistit účinnost dodržování těchto společných pravidel prostřednictvím pravidel umožňujících ukládání sankcí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, body 144 až 146, a ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 104).

144 V tomto rámci pokud se roční nebo sezonní průběh profesionálních klubových soutěží v Unii opírá o konfrontaci a postupné vyřazování účastnících se družstev, a tedy v základu spočívá na sportovních zásluhách, což lze zaručit pouze tehdy, když se všechna zúčastněná družstva střetávají za jednotných regulatorních a technických podmínek, které zajišťují určitou rovnost příležitostí (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 143, a ze dne 21. prosince 2023, Royal Antwerp Football Club, C-680/21, EU:C:2023:1010, bod 105), může být legitimní, aby asociace, jako je FIFA, do určité míry usilovala o zajištění stability ve složení stavů hráčů, které slouží jako rezervoár pro družstva, která tyto kluby v průběhu dané sezony sestavují, a to například tím, že se, jak to činí článek 16 PSPH, zakazuje jednostranné ukončení pracovních smluv v průběhu sezóny, nebo dokonce celého daného roku.

145 Naproti tomu zvláštnosti fotbalu a skutečné podmínky fungování trhu, které z ekonomického hlediska představuje organizace a obchodní využití profesionálních klubových fotbalových soutěží, nemohou vést k tomu, aby bylo přípustné, že se na celém území Unie plošně, drasticky a trvale omezí, nebo dokonce zakáže jakákoli možnost klubů vstupovat do přeshraniční soutěže tím, že budou jednostranně nabírat hráče, kteří již byli angažováni klubem usazeným v jiném členském státě, nebo hráče, u nichž je tvrzeno, že pracovní smlouva s takovým klubem byla ukončena bez oprávněného důvodu. Pod pláštíkem předcházení agresivním náborovým praktikám totiž tato pravidla odpovídají dohodám o nenavádění k opuštění práce mezi kluby, které v podstatě vedou k umělému rozdělení národních a místních trhů ve prospěch všech klubů. V tomto ohledu je důležité zdůraznit, že klasické mechanismy smluvního práva, jako je právo na získání náhrady újmy ze strany klubu v případě ukončení smlouvy jedním z jeho hráčů, a to případně na základě podněcování ze strany jiného klubu, v rozporu s ustanoveními této smlouvy, stačí k tomu, aby byla zajištěna jednak trvalá přítomnost tohoto hráče v prvním uvedeném klubu v závislosti na uvedených ustanoveních a jednak obvyklé fungování pravidel trhu mezi kluby, která jim umožňují přikročit k náboru uvedeného hráče po uplynutí obvyklé doby platnosti smlouvy, nebo dříve, je-li mezi kluby uzavřena finanční dohoda.

146 V konečném důsledku platí, že taková pravidla, i když jsou prezentována jako pravidla, jejichž cílem je předcházet praktikám spočívajícím v navádění k opuštění práce ze strany klubů, jež disponují většími finančními prostředky, lze postavit na roveň obecného, absolutního a trvalého zákazu jednostranného náboru již angažovaných hráčů, který je uložen rozhodnutím sdružení podniků všem podnikům, jimiž jsou profesionální fotbalové kluby, a který dopadá na všechny pracovníky, jimiž jsou tito hráči. Konzervují tak rozdělení těchto zdrojů mezi těmito kluby, s výhradou mezi nimi vyjednaných přestupů. Z tohoto důvodu představují zjevné omezení hospodářské soutěže, do níž by se tyto kluby mohly zapojit, kdyby uvedených pravidel nebylo, čímž vedou k rozdělení trhu ve prospěch všech těchto klubů.

147 Pokud jde na třetím a posledním místě o objektivní účel, kterého mají pravidla dotčená v původním řízení ve vztahu k hospodářské soutěži dosáhnout, z výše uvedených úvah plyne, že nezávisle na subjektivním úmyslu nebo na legitimních cílech, které mohly motivovat entitu, která

je přijala, nebo které mohla tato entita sledovat, musí být tato pravidla považována za pravidla, jejichž cílem je dosáhnout toho, aby s výjimkou hráčů, jejichž pracovní smlouva byla ukončena z oprávněného důvodu nebo rozvázána po vzájemné dohodě s jejich předchozím klubem, bylo s ohledem na rizika právního, finančního a sportovního řádu, která by to s sebou neslo, pro profesionální fotbalové kluby mimořádně obtížné soutěžit o přístup k základním zdrojům, jimiž jsou hráči, kteří již mají smlouvu, a to jednostranným náborem hráče angažovaného jiným klubem nebo hráče, u něhož se tvrdí, že pracovní smlouva byla ukončena jednostranně bez oprávněného důvodu, s tím, že k takovému náboru může dojít pouze prostřednictvím přestupu vyjednaného mezi předchozím a novým klubem.

148 Zkoumání obsahu pravidel dotčených v původním řízení, jejich hospodářského a právního kontextu a objektivních cílů, kterých mají tato pravidla dosáhnout, ukazuje, že tato pravidla vykazují ze své samotné povahy zvýšený stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž, do které by se profesionální fotbalové kluby mohly zapojit tím, že by jednostranně nabíraly hráče, kteří již byli angažováni klubem, nebo hráče, u nichž je tvrzeno, že pracovní smlouva byla ukončena bez oprávněného důvodu, a tedy tím, že by usilovaly o to, aby měly přístup ke zdrojům podstatným pro svůj úspěch, jimiž jsou tito vrcholoví hráči. Za těchto podmínek je třeba tato pravidla považovat za pravidla, která mají za účel omezit, nebo dokonce vyloučit uvedenou hospodářskou soutěž, a to na celém území Unie. Není proto nezbytné zkoumat jejich důsledky.

e) K možnosti považovat určitá konkrétní jednání za jednání nespadající do působnosti čl. 101 odst. 1 SFEU

149 Z ustálené judikatury Soudního dvora plyne, že ne každá dohoda mezi podniky nebo ne každé rozhodnutí sdružení podniků, které omezuje svobodu jednání podniků, jež jsou stranami této dohody nebo se musí podřídit tomuto rozhodnutí, spadají nezbytně pod zákaz stanovený v čl. 101 odst. 1 SFEU. Zkoumání hospodářského a právního kontextu, do něhož spadají některé z těchto dohod a rozhodnutí, totiž může vést k závěru, zaprvé že jsou odůvodněny sledováním jednoho nebo několika legitimních cílů obecného zájmu, které samy o sobě nejsou protisoutěžní, zadruhé že konkrétní prostředky použité k dosažení těchto cílů jsou skutečně nezbytné pro tento účel, a zatřetí že i když se jeví, že vlastním důsledkem těchto prostředků je přinejmenším potenciální omezení nebo narušení hospodářské soutěže, tento vlastní důsledek nepřesahuje rámec toho, co je nezbytné, zejména pak tím, že by vylučoval veškerou hospodářskou soutěž (rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 183 a citovaná judikatura, a ze dne 25. ledna 2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, bod 30).

150 Tuto judikaturu však nelze použít v případě jednání, která se zdaleka neomezují pouze na to, že jejich inherentním „důsledkem“ je přinejmenším potenciálně omezit hospodářskou soutěž tím, že omezují svobodu jednání určitých podniků, ale z hlediska této hospodářské soutěže vykazují stupeň škodlivosti odůvodňující závěr, že jejich samotným „účelem“ je ji vyloučit, omezit nebo narušit (rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 186, a ze dne 25. ledna 2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, bod 32). Stupeň škodlivosti pro hospodářskou soutěž způsobený takovými jednáními, a tedy přímá nebo nepřímá škoda, kterou mohou způsobit uživatelům a zprostředkujícím nebo konečným spotřebitelům v různých dotčených odvětvích nebo trzích, je totiž příliš vysoký na to, aby mohla být považována za odůvodněná a přiměřená.

151 Pokud jde o jednání, jejichž účelem je vyloučit, omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, lze jim tedy přiznat výjimku ze zákazu stanoveného v čl. 101 odst. 1 SFEU pouze na základě čl. 101 odst. 3 SFEU a za předpokladu, že jsou dodrženy všechny podmínky stanovené v tomto ustanovení (rozsudky ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 187, a ze dne 25. ledna 2024, Em akaunt BG, C-438/22, EU:C:2024:71, bod 33).

152 V projednávaném případě je třeba mít s ohledem na úvahy uvedené v bodech 134 až 148 tohoto rozsudku za to, že judikatura připomenutá v bodě 149 tohoto rozsudku se v případě pravidel, jako jsou pravidla dotčená v původním řízení, nepoužije.

2. K článku 101 odst. 3 SFEU

153 Ze samotného znění čl. 101 odst. 3 SFEU plyne, že na každou dohodu, každé rozhodnutí sdružení podniků nebo každé jednání ve vzájemné shodě, které je v rozporu s čl. 101 odst. 1 SFEU, bez ohledu na to, zda z důvodu protisoutěžního účelu nebo důsledku, lze uplatnit výjimku, pokud splňuje všechny podmínky stanovené za tímto účelem, přičemž tyto podmínky jsou přísnější než podmínky uvedené v bodě 149 tohoto rozsudku (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 189 a citovaná judikatura).

154 V souladu s čl. 101 odst. 3 SFEU je využití této výjimky v daném případě podmíněno splněním čtyř kumulativních podmínek. Zaprvé musí být s dostatečným stupněm pravděpodobnosti prokázáno, že dotčená dohoda, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě přispívají k nárůstu efektivnosti zlepšením výroby nebo distribuce dotčených výrobků nebo služeb anebo podporou technického či hospodářského pokroku. Zadruhé musí být ve stejném rozsahu prokázáno, že přiměřený podíl na výhodách plynoucích z tohoto nárůstu efektivnosti je vyhrazen uživatelům. Zatřetí dotčená dohoda, rozhodnutí nebo jednání nesmí zúčastněným podnikům ukládat omezení, která nejsou nezbytná k dosažení takového nárůstu efektivnosti. Začtvrté tato dohoda, toto rozhodnutí nebo toto jednání nesmí zúčastněným podnikům umožnit vyloučit veškerou účinnou hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části dotčených výrobků nebo služeb (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 190 a citovaná judikatura).

155 Nesplnění jedné z těchto čtyř kumulativních podmínek postačuje k vyloučení toho, aby se na dotčené jednání mohla vztahovat výjimka stanovená v čl. 101 odst. 3 SFEU (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 208).

156 V tomto ohledu, pokud jde o třetí podmínku týkající se nezbytnosti nebo nutnosti dotčeného jednání, předpokládá tato podmínka posouzení a porovnání příslušného dopadu tohoto jednání a alternativních opatření, která jsou reálně představitelná, s cílem určit, zda očekávaného nárůstu efektivnosti v důsledku tohoto jednání lze dosáhnout opatřeními, která méně omezují hospodářskou soutěž. Naproti tomu nemůže vést k možnosti volby mezi takovým jednáním a takovými alternativními opatřeními v situaci, kdy se tato opatření nejeví jako méně omezující hospodářskou soutěž (rozsudek ze dne 21. prosince 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, bod 197).

157 Za účelem určení, zda je tato třetí podmínka v projednávaném případě splněna, bude muset vzít předkládající soud v úvahu zaprvé okolnost uvedenou v bodech 105 až 112 tohoto rozsudku, že pravidla PSPH dotčená v původním řízení jsou charakterizována souborem prvků, z nichž značná část má diskreční povahu nebo je nepřiměřená. Mimoto bude muset zohlednit okolnost uvedenou v bodech 138 až 140, 145 a 146 tohoto rozsudku, že tato pravidla stanoví plošné, drastické a trvalé

omezení přeshraniční hospodářské soutěže, do které by mohly profesionální fotbalové kluby vstupovat tím, že by přikročily k jednostrannému náboru vrcholových hráčů. Každá z těchto dvou okolností, posuzovaná samostatně, totiž na první pohled vylučuje, aby byla uvedená pravidla považována za nezbytná nebo nutná k tomu, aby umožnila dosáhnout nárůstu efektivnosti, i kdyby byl tento nárůst prokázán.

3. Závěry

158 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na předběžnou otázku v rozsahu, v němž se týká výkladu článku 101 SFEU, odpovědět tak, že tento článek musí být vykládán v tom smyslu, že pravidla, která byla přijata soukromoprávní asociací, jež má za cíl zejména regulovat, organizovat a kontrolovat fotbal na celosvětové úrovni, a která stanoví:

– zaprvé že profesionální hráč, který je stranou pracovní smlouvy a kterému je přičítáno ukončení této smlouvy bez oprávněného důvodu, a nový klub, který jej angažuje v návaznosti na toto ukončení, jsou solidárně odpovědní za zaplacení náhrady újmy, jež je splatná přechozímu klubu, pro který tento hráč vykonával práci, a jež se musí stanovit na základě kritérií, která jsou někdy nepřesná nebo spojená s uvážením, někdy postrádají objektivní souvislost s dotčeným pracovněprávním vztahem a někdy jsou nepřiměřená;

– zadruhé že v případě, kdy k angažování profesionálního hráče dojde během ochranné doby na základě pracovní smlouvy, která byla ukončena, se nový klub vystavuje sportovní sankci spočívající v zákazu registrovat po určitou dobu nové hráče, ledaže se prokáže, že uvedený klub tohoto hráče k ukončení této smlouvy nepodněcoval, a

– zatřetí že existence sporu souvisejícího s tímto ukončením smlouvy brání tomu, aby národní fotbalová asociace, jejímž členem je předchozí klub, vydala ITC nezbytné pro registraci hráče u nového klubu s tím důsledkem, že tento hráč se nemůže účastnit fotbalových soutěží na účet tohoto nového klubu,

jsou rozhodnutím sdružení podniků, které je zakázáno podle odstavce 1 tohoto článku a na které se může uplatnit výjimka podle odstavce 3 uvedeného článku pouze tehdy, je-li na základě přesvědčivých argumentů a důkazů prokázáno, že jsou splněny všechny podmínky, které jsou za tímto účelem vyžadovány.

K nákladům řízení

159 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) Článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání pravidlům, která byla přijata soukromoprávní asociací, jež má za cíl zejména regulovat, organizovat a kontrolovat fotbal na celosvětové úrovni, a která stanoví:

– **zaprvé že profesionální hráč, který je stranou pracovní smlouvy a kterému je přičítáno ukončení této smlouvy bez oprávněného důvodu, a nový klub, který jej angažuje v návaznosti na toto ukončení, jsou solidárně odpovědní za zaplacení náhrady újmy, jež je splatná předchozímu klubu, pro který tento hráč vykonával práci, a jež se musí stanovit na základě kritérií, která jsou někdy nepřesná nebo spojená s uvážením, někdy postrádají objektivní souvislost s dotčeným pracovněprávním vztahem a někdy jsou nepřiměřená;**

– **zadruhé že v případě, kdy k angažování profesionálního hráče dojde během ochranné doby na základě pracovní smlouvy, která byla ukončena, se nový klub vystavuje sportovní sankci spočívající v zákazu registrovat po určitou dobu nové hráče, ledaže se prokáže, že uvedený klub tohoto hráče k ukončení této smlouvy nepodněcoval, a**

– **zatřetí že existence sporu souvisejícího s tímto ukončením smlouvy brání tomu, aby národní fotbalová asociace, jejímž členem je předchozí klub, vydala ITC nezbytné pro registraci hráče u nového klubu s tím důsledkem, že tento hráč se nemůže účastnit fotbalových soutěží na účet tohoto nového klubu,**

ledaže se prokáže, že tato pravidla, tak jak jsou na území Unie vykládána a uplatňována, nepřekračují meze toho, co je nezbytné ke sledování cíle spočívajícího v zajištění regulérnosti klubových fotbalových soutěží tím, že zachovávají určitý stupeň stability ve stavech profesionálních fotbalových klubů.

2) **Článek 101 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že taková pravidla jsou rozhodnutím sdružení podniků, které je zakázáno podle odst. 1 tohoto článku a na které se může uplatnit výjimka podle odstavce 3 uvedeného článku pouze tehdy, je-li na základě přesvědčivých argumentů a důkazů prokázáno, že jsou splněny všechny podmínky, které jsou za tímto účelem vyžadovány.**

Podpisy